БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 177 (19.848). ● 1987 йил 2 август, якшанба ● Баҳоси 3 тийин.

М. С. ГОРБАЧЕВ
МАХАТХИР МУҲАММАД БИЛАН УЧРАШДИ

31 июль куни Кремлда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев расмий визит билан Совет Иттифоқига келган Малайзия Бош министри Махатхир Муҳаммад билан учрашди.

Хайрихоҳлик ва ҳамжиҳатлик руҳида ўтган суҳбатда жаҳон ҳамжамиятини, шу жумладан Осиё — Тинч океани регионидаги мамлакатларни қизиқтираётган йирик проблемалар, шунингдек Совет — Малайзия муносабатларини ривожлантириш истиқболлари кенг миқёсда кўриб чиқилди.

М. С. Горбачев Махатхир Муҳаммадни совет раҳбарияти номидан табриклаб, Бош министрнинг визити, бўлиб ўтган музокаралар иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантиришга кўмаклашади, деган фикрни билдирди. Совет Иттифоқи Малайзия билан муносабатларни ривожлантиришга Малайзия раҳбарияти қай даражада тайёр бўлса, шу даражада ривожлантиришга тайёрдир. Биз экономика, илм-фан, техника, маданият соҳасида, бошқа йўналишларда бир-бирининг суверенитетини, тенглигини, мустақиллигини ҳурмат қилиш асосида Малайзия билан ҳамкорликни кенгайтиришни истардик. Бизда Осиё — Тинч океани регионидаги кўпгина мамлакатлар билан ана шу принциплар асосида муносабатларни барпо этиш соҳасида ҳозирдаёқ тажриба тўпланган.

Совет Иттифоқи ва Малайзия кўпгина йирик масалаларда бир-бирига мос келадиган позицияларда туриб, халқаро майдонда мустақил равишда ҳаракат қилмоқда. Бу — ҳамкорлик учун салмоқли асосдир.

Махатхир Муҳаммад Малайзия ҳукумати Совет Иттифоқи билан алоқаларни кенгайтиришдан манфаатдор эканлигини таъкидлади. У совет вакиллари Малайзияда, Малайзия вакиллари эса СССРда тез-тез бўлиб туришлари керак, деган фикрни билдирди.

Совет Иттифоқи, деди М. С. Горбачев, Владивостокда Осиё — Тинч океан регионидаги мамлакатлар билан ўзининг муносабатлари концепциясини баён этиб берди. Бу концепция мана шу жуда катта региондаги реал жараёнларни таҳлил этишга асосланган. Мамлакатлар ва халқларнинг ўз хоҳишича, мустақил равишда ривожланишга бўлган интилиши — мазкур регион учун, қолаверса умуман бутун дунё учун хос бўлган реалликларнинг биридир.

Биз мустақилликка интилишни кимларнингдир манфаатларига зиён етказишни истаётганлигимиз учун қўллаб-қувватлаётганимиз йўқ. Балки фақат шу асосдагина янги халқаро муносабатларни қуриш мумкинлиги учун қўллаб-қувватлаяпмиз. Бу реаллик билан ҳисоблашиш керак, уни писанд қилмаслик мумкин эмас. Зотан, уни ҳамма қанчалик тезроқ англаб етса, халқаро муносабатлар шунчалик тезроқ нормал изга, ҳамкорлик изига тушади. Дунё ўзгариб кетди ва буни ҳамманинг англаб олиш пайти келди. Энг муҳими, ҳар бир халқнинг ўз ривожланиш йўлини танлаб олиш ҳуқуқини, ўз тақдирини ўзи ҳал қилиш, табиий ва одам ресурсларини тасарруф этиш ҳуқуқини ҳурмат қилишдан иборатдир. Сиёсатчилар, давлатларнинг раҳбарлари буни тушуниб етмасалар, умрини ўтаб бўлган принципларга таяна берадиган бўлсалар, бу ҳолда бундан ҳеч қандай яхшилик чиқмайди.

Махатхир Муҳаммад Малайзиядагилар Владивостокдаги нутқда, шунингдек Индонезиянинг «Мердека» газетаси саволларига жавобларда баён этилган қоидаларни қизиқиб кутиб олганликларини айтди. Малайзия СССРнинг Осиё ва Тинч океани давлати эканлигига, мазкур регионда, умуман, дунёда ўз манфаатлари борлигига асосланади. Малайзия ҳукумати Совет Иттифоқи Осиё — Тинч океани регионига эътибор бериб, рақобатчилик муддаосига эмас, балки Осиё — Тинч океани регионини муҳтож бўлган барқарорликни мустаҳкамлаш манфаатларига амал қилмоқда, деб ҳисоблайди. Малайзия совет ташаббусларидан хотиржамдир. Мустақил мамлакат бўлмиш Малайзия ўз нуқтаи назарига эга ва уни қатъий ёқлаш ниятидадир.

Малайзиянинг, АСЕАНдаги бошқа мамлакатларнинг жаҳон ишларига, регионал ҳамкорликни ривожлантиришга қўшаётган ҳиссаси кўпайиб бораётганлиги Совет Иттифоқида яхши таассурот қолдираётганлиги қайд этиб ўтилди. Бизнинг мамлакатимиз, деди М. С. Горбачев, ташкилот сифатида АСЕАН билан, шунингдек бу уюшмага кирган ҳар бир алоҳида мамлакат билан муносабатлар ўрнатишга тайёрдир. Ўз-ўзидан равшанки, биз АСЕАН билан муносабатларимизни учинчи мамлакатларнинг манфаатларига зиён етказмаган ҳолда барпо этишни истаймиз. Қолаверса, умуман Осиё — Тинч океани регионида ҳам, бутун дунёда ҳам муносабатларни фақат манфаатлар мутаносиблиги асосидагина қуриш мумкин.

Суҳбатда иқтисодий қолоқликни тугатиш, қуролсизланиш билан ривожланишнинг бир-бирига боғлиқлиги, янги жаҳон иқтисодий тартибини ўрнатиш проблемалари тилга олинди.

М. С. Горбачев мазкур проблемаларни интернационал проблемаларга айлантириш, барча давлатларнинг манфаатларини назарда тутиш асосида уларга ёндашиш, шу проблемаларни ҳал этиш мақсадида қандайдир ташкилий формаларни топиш йўлларини излаш зарурлигини таъкидлади. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти бунга мос анжумандир. Совет Иттифоқи ҳам шу муҳим проблемаларни ҳал этишга ўз ҳиссасини қўшиш ниятидадир.

Малайзия ҳукуматининг бошлиғи ҳозирги дунёда барча давлатларнинг, шу жумладан, кичик давлатларнинг ҳам манфаатларини кўзлаб, БМТнинг ролини ошириш муҳимлигини таъкидлади ва жаҳон ҳамжамияти проблемаларини икки томонлама асосда эмас, балки кўп томонлама асосда ҳал этишга афзаллик бериш керак, деган фикрни билдирди.

Шу муносабат билан М. С. Горбачев бизнинг дунёни мушоҳада этишимиз, янгича тафаккуримиз шундай ёндашув қимматли эканлигини эътироф этишга асосланади, деди.

Ҳар иккала томон Совет Иттифоқи ва Малайзияни қизиқтирувчи масалалар юзасидан мулоқотларни давом эттиришдан манфаатдор эканлигини изҳор қилди. Бош министрнинг визити вақтида маслаҳатлашувлар тўғрисида имзоланган Совет — Малайзия протоколи бунинг учун яхши имконият яратади.

Бош министр КПСС Марказий Комитети Бош секретарини Малайзияга боришга таклиф қилди. Бу таклиф миннатдорчилик билан қабул қилинди. Бизнинг бу регионга қизиқишимиз зўр, деди М. С. Горбачев. Турли соҳаларда Малайзия билан муносабатлар, ҳамкорлик ривожланиб бориши учун ҳамма ишни қиламиз.

(ТАСС).

Суратда: учрашув пайти. ТАСС — ЎзТАГ телефотоси.

Музокаралар якунланди

31 июль куни Кремлда СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари В. С. Мураховскийнинг Малайзия Бош министри Махатхир Муҳаммад билан музокаралари тугади. Музокараларда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Н. В. Тализин, Совет Иттифоқи ва малайзиялик бошқа расмий кишилар қатнашдилар.

Совет — Малайзия муносабатларини янада ривожлантириш йўллари тўғрисида батафсил фикрлашиб олинди, ҳозирги халқаро вазиятнинг, шу жумладан Осиё— Тинч океани регионии ва Жануби-Шарқий Осиёдаги вазият актуал проблемалари муҳокама қилинди. Визит якунларига иккала томондан ижобий баҳо берилди, бу визит иккала мамлакат халқларининг фаровонлигини, тинчлик ва халқаро вазиятни соғломлаштириш манфаатларини кўзловчи икки томонлама муносабатларни янада яхшилаш йўлидаги муҳим босқич бўлиб қолади, деган ишонч билдирилди.

Музокаралар амалий ва хайрихоҳлик вазиятида ўтди.

Музокаралар тугаганидан кейин Э. А. Шеварднадзе билан Малайзия ташқи ишлар министри Абу Ҳассан Омар маслаҳатлашиш тўғрисида Совет — Малайзия протоколини имзоладилар. Икки ёқлама солиқ солишдан қутулиш тўғрисидаги, денгиз транспорти ҳақидаги, СССР Савдо-саноат палатаси билан Малайзия миллий савдо-саноат палатаси ўртасида ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги битимлар ҳам имзоланди.

* * *

СССР Ташқи ишлар министрлигининг матбуот марказида Махатхир Муҳаммаднинг матбуот конференцияси бўлиб ўтди. Малайзия, деди у, визит натижаларидан ғоят мамнун ва биз ўтган музокаралардан сўнг икки мамлакат манфаатлари йўлида совет халқи билан муносабатларни кенгайтира оламиз, деган умиддамиз.

Махатхир Муҳаммад мухбир берган саволга жавоб қайтариб, Малайзия ҳукумати М. С. Горбачев Индонезиянинг «Мердека» газетаси мухбири билан қилган суҳбатни диққат билан ўрганиб чиқди ва унда ифода этилган позицияга умуман қўшилади, деди. Малайзия Владивостокда баён этилган қоидани ҳам қўллаб-қувватлайди. Совет Иттифоқи Осиё — Тинч океани регионидаги вазиятни нормаллаштиришдан жиддий манфаатдор эканлигини тушундик, чунки бу нарса жаҳонда кескинликни юмшатишга олиб боради.

(ТАСС).

ВИЗИТ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Малайзия Бош министри Махатхир Муҳаммад 1 август куни Москвадан мамлакат бўйлаб сафарга жўнаб кетди. У Совет ҳукуматининг таклифига биноан расмий визит билан СССРда меҳмон бўлиб турибди.

Внуково аэродромида Махатхир Муҳаммадни ва унинг рафиқасини СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари В. С. Мураховский рафиқаси билан, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Н. В. Тализин, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

Аэропортда Малайзия ва Совет Иттифоқи Давлат байроқлари кўтарилди. Учиш майдонида Москва гарнизони қўшинларининг фахрий қоровули саф тортиб турди. Оркестр иккала мамлакатнинг Давлат гимнларини ижро этди.

В. С. Мураховский ва Махатхир Муҳаммад совет жангчилари сафи олдидан ўтдилар.

Тантанали кузатиш маросими охирида фахрий қоровул шахдам қадам ташлаб ўтди.

Мотоциклчиларнинг фахрий эскорти ҳамроҳлигидаги автомашиналар кортежи аэропорт томон ўтиб борган пойтахт кўчалари ва майдонларида иккала мамлакатнинг Давлат байроқлари, табрик транспарантлари осиб қўйилган эди.

* * *

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Б. Л. Толстих, СССРнинг Малайзиядаги элчиси Ф. И. Потапенко, Малайзиянинг СССРдаги элчиси М. М. Сатая, бошқа расмий кишилар Малайзия ҳукуматининг бошлиғи билан бирга жўнаб кетдилар.

(ТАСС).

Махатхир Муҳаммад Тошкентда

Совет ҳукуматининг таклифига биноан расмий визит билан мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Малайзия Бош министри Махатхир Муҳаммад 1 август куни Тошкентга келди.

Тошкент аэропортида Малайзия, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР Давлат байроқлари кўтарилди.

Махатхир Муҳаммадни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раиси Ғ. Ҳ. Қодиров, Ўзбекистон ССР Министрлар Советии Раисининг ўринбосари Ғ. З. Захриддинов, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Шу куниёқ Махатхир Муҳаммад Ғ. Ҳ. Қодиров билан суҳбатлашди. Меҳмон Ўзбекистон экономикаси ва маданияти тараққиётидаги муваффақиятлар, республика ҳаётининг барча жабҳаларида қайта қуришнинг бориши билан таништирилди.

Суҳбатда Малайзия Бош министрининг мамлакат бўйлаб сафарида ҳамроҳлик қилаётган СССР Министрлар Советии Раисининг ўринбосари Б. Л. Толстих, СССРнинг Малайзиядаги элчиси Ф. И. Потапенко, шунингдек Малайзиянинг Совет Иттифоқидаги элчиси М. М. Сатая иштирок этдилар.

Кечқурун малайзиялик меҳмон шарафига Ўзбекистон ССР ҳукумати номидан зиёфат берилди, зиёфат самимий, дўстона вазиятда ўтди.

(ЎзТАГ).

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советида

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети «Қишлоқлардаги бўш ётган уй-жойлардан ва томорқа участкаларидан фойдаланиш тўғрисида» қарор қабул қилди

Қарорда мамлакатнинг бир қанча районларида, айниқса РСФСРнинг Ноқоратупроқ зонасида, Украина ССРда, қишлоқ жойларда томорқа участкалари бўлган ва ерига экин экилмай, бўш ётган уй-жойлар анча кўплиги қайд этилади. Айрим маҳаллий партия, совет ва хўжалик органлари бунга муроса қилиб келдилар ҳамда бўш ётган уйлардан фойдаланиш ва уларнинг ер участкаларини оборотга киритиш юзасидан қатъий чоралар кўрмаяптилар.

Аҳолининг социал-маиший шароитларини яхшилашни, шунингдек боғдорчилик ва полизчиликни янада ривожлантиришни, аҳолининг қишлоқ хўжалик маҳсулотига бўлган эҳтиёжини янада тўлароқ қондиришни таъминлайдиган қишлоқ жойлардаги томорқа ерлар ва уй-жой фондидан оқилона фойдаланиш мақсадида иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари ва Министрлар Советларига, ўлка, область ва район партия комитетларига, автоном республикалар Министрлар Советларига, ўлка, область ва район ижроия комитетларига, хўжаликларнинг раҳбарларига ва халқ депутатлари қишлоқ Советларига қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришни кўпайтириш учун бўш ётган уй-жойларнинг томорқа ерларидан энг кўп даражада фойдаланиш чораларини кўриш вазифаси топширилди. Мавжуд сунъий тўсиқлар ва ҳар хил чеклашлар бекор қилинсин, бўш уйлардан фойдаланишнинг ижара формалари, боғ-полизчилик ширкатлари ташкил этиш кенг йўлга қўйилсин.

Қишлоқ жойлардаги бўш ётган уй-жойлар биринчи навбатда колхозлар, совхозлар, бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари, шунингдек матлубот кооперацияси ва маиший хизмат соҳаси ташкилотлари томонидан сотиб олинишини белгилаб қўйилди.

Колхозчилар, совхозларнинг ишчилари ҳамда мазкур корхоналар ва ташкилотларда ишлаб турган бошқа кишиларни уй-жой майдони билан таъминлаш;

матлубот кооперацияси, маиший хизмат қабул пунктлари, ошхоналар, магазинлар, медицина пунктлари ва бошқа социал-маданий объектлар ташкил этиш;

мавжуд бўш ётган уй-жойларни ёрдамчи қишлоқ хўжалиги ташкил этиш учун корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга ижарага бериш ёки сотиш ҳамда уларга фойдаланилмаётган ёки кам самара билан фойдаланилаётган ер участкаларини ажратиб бериш;

шаҳарларда ва шаҳар типидаги посёлкаларда доимий яшовчи гражданларга мулкни ижарага бериш шартномаси асосида уларга мавсумий ёки вақтинча яшаш учун ушбу қарорда кўзда тутилган тартибда ва миқдорда вақтинча фойдаланишга ер участкаси ажратиб бериш мақсадида колхозлар, совхозлар, бошқа корхоналар ва ташкилотларга бўш ётган уй-жойлардан фойдаланиш тавсия этилди. Уй-жойларни хўжалик иморатлари билан бирга ижарага олиш учун уларни сақлашга кетадиган ҳаражатларни қоплайдиган миқдорда шартнома асосида ҳақ тўланади.

Колхозчилар, совхозларнинг ишчилари ва мазкур аҳоли пунктида яшаб турган бошқа гражданларга ҳам бўш ётган уй-жойларни сотиб олиш учун имтиёзли ҳуқуқ берилди.

Халқ депутатлари қишлоқ Советлари, колхозлар, совхозлар ва бошқа корхоналар ерларидаги қишлоқ аҳоли пунктларида жойлашган бўш ётган уй-жойларни (улар билан бирга хўжалик иморатларини) қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштириш ва томорқа участкаларидаги ёки шу мақсадда ажратиб бериладиган бошқа ерларда етиштирилган ортиқча маҳсулотни сотиш тўғрисида колхоз, совхоз ёки бошқа корхона билан шартнома тузилгандагина мавсумий ёки вақтинча яшаш учун сотишга рухсат берилди.

(Давоми иккинчи бетда).

ҚРИМ ТАТАРЛАР ВАКИЛЛАРИ БИЛАН АМАЛИЙ УЧРАШУВ

31 июль куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида республика партия, совет, жамоат ташкилотлари составига кирган қрим татарлар вакилларининг, маданият, санъат, фан ходимларининг, ишлаб чиқариш илғорларининг қрим татарларга мансуб гражданларнинг аризаларида кўтарилаётган проблемалар бутун комплексини кўриб чиқувчи Давлат комиссиясининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаев билан учрашуви бўлди.

Учрашувда Давлат комиссияси ишчи группасининг раҳбари — КПСС Марказий Комитети Ташкилий-партиявий ишлар бўлими секторининг мудири В. И. Бессарабов қатнашди.

Учрашув қатнашчилари қрим татар гражданларининг аризаларида кўтарилаётган проблемалар бутун комплексини кўриб чиқиш учун КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. А. Громико бошчилигида мўътабар комиссия тузилганлигини якдиллик билан маъқулладилар, комиссия проблемаларни объектив равишда кўриб чиқади ва кўпмиллатли Совет давлати халқлари дўстлигининг анъаналарига мувофиқ келадиган адолатли қарорлар қабул қилинишига кўмаклашадиган таклифларни тайёрлайди, деб ишонч билдирдилар.

Сўзга чиққан кишилар қрим татарлар сохта вакилларининг Москвадагина эмас, шу билан бирга Ўзбекистонда ҳам иғвогарлик ҳаракатлари қилаётганликларини, уларнинг давлат ҳокимияти органларига тазйиқ ўтказиш йўлидаги қўпол уринишларини, чет эл элчихоналарининг ходимлари билан мулоқот қилишга ва Америка Қўшма Штатлари элчихонасининг ходимлари билан бевосита алоқа боғлашга интилаётганликларини кескин қораладилар. Учрашув вақтида жамоат турмуши нормаларини бузаётган ғаламисларнинг хатти-ҳаракатларига йўл қўйиб бўлмаслиги тўғрисида якдил фикр билдирилди. Халқ депутатлари Советларига, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларига жамият манфаатларига зид ҳаракатлар ҳамда ҳуқуққа хилоф бошқа хатти-ҳаракатларнинг пайини қирқиш юзасидан қатъий чоралар кўриш таклиф қилинди. Шуни ҳисобга олиб, халқ депутатлари Советларининг ижроия комитетлари тегишли қарор қабул қилдилар.

Учрашув чоғида унинг кўп қатнашчилари қрим татарларнинг Ўзбекистон областларида яшаётган муносиб намояндаларидан иборат ишчи комиссиясини тузиш тўғрисида таклиф киритдилар. Ушбу таклифни, шунингдек республиканинг партия ва совет органларига келган кўпдан-кўп илтимосларни ҳисобга олиб, қрим татар миллатига мансуб гражданларнинг мурожаатномалари ва аризаларида кўтарилаётган проблемалар комплексини кўриб чиқиш юзасидан қрим татарлардан иборат 11 кишилик составда ишчи комиссияси тузилди. Бу комиссия СССР Олий Совети Президиумининг Раиси бошчилигидаги махсус комиссия фаолияти даврида ишлайди.

Учрашув қатнашчиларининг таклифига биноан ишчи комиссиясига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Олий Советининг депутати, Тошкент область, Чиноз районидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозининг бригадири Ф. Сефершаев бошчилик қилмоқда. Комиссия составига қуйидагилар киритилди: Тошкент экспериментал-ижодий комбинат рассоми, Тошкент шаҳар Совети доимий комиссияси раисининг ўринбосари И. Д. Аблаев, Узсовпроф секретари, ВЦСПС аъзолигига кандидат О. К. Адаманов, Тошкент область, Ўрта Чирчиқ район халқ депутатлари Туябўғиз поселка Совети ижроия комитетининг раиси Ф. А. Асанов, Андижон область стоматология поликлиникасининг врачи, область партия комитетининг аъзоси Ш. А. Бекирова, Тошкент область маҳаллий саноат бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, партия ташкилотининг секретари Д. К. Биарсланова, «Самаркандхимстрой» тресги слесарларининг бригадири, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Э. Велиев, Фарғона тўқимачилик комбинати мастерининг ёрдамчиси, Фарғона область комсомол комитетининг аъзоси М. В. Велиляев, Жиззах область, Жиззах районидаги «Коммунизм» совхозининг ишчиси, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси Я. Мустафаев, Сирдарё область, Сирдарё районидаги «Малик» тажриба хўжалигининг директори, район партия комитети аъзолигига кандидат К. Н. Нуралиев, Тошкент область, Орджоникидзе районидаги мевали дарахт кўчати етиштирувчи совхоз директори, халқ депутатлари қишлоқ Советининг депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони С. М. Тоиров.

Мазкур комиссия Москвадан келган Давлат комиссиясининг ишчи группаси билан биргаликда иш бошлади.

(ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТЛАРИНИНГ ПЛЕНУМЛАРИ

1 август куни Тошкент, Андижон, Бухоро, Жиззах, Наманган, Самарқанд, Сурхондарё, Сирдарё, Фарғона, Хоразм область партия комитетларининг пленумлари бўлиб ўтди. Пленумларда КПСС Марказий Комитети 1987 йил июнь Пленумининг якунлари ва область партия ташкилотларининг экономикани бошқаришни тубдан қайта қуриш соҳасидаги вазифалари муҳокама этилди.

Пленумларда область партия комитетларининг биринчи секретарлари: Тошкентда — Т. А. Алимов, Андижонда — М. М. Орипжонов, Бухорода — И. Жабборов, Жиззахда — И. С. Умаров, Наманганда — Н. Р. Ражабов, Самарқандда — Р. С. Ашуралиев, Термизда — С. Мамарасулов, Гулистонда — А. Ф. Клепиков, Фарғонада Ҳ. У. Умаров, Урганчда — М. М. Мирқосимов доклад қилдилар.

Андижон, Бухоро, Жиззах, Наманган, Самарқанд, Сурхондарё, Фарғона, Хоразм область партия комитетларининг пленумларида КПСС Марказий Комитетининг «Партияга қабул қилиш ва партия сафларини мустаҳкамлаш борасида Тошкент область партия ташкилотининг ишидаги жиддий камчиликлар тўғрисида»ги қарорини бажариш юзасидан область партия ташкилотларининг вазифалари ҳам кўриб чиқилди.

Термиздаги пленумда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ғ. Ҳ. Қодиров нутқ сўзлади. Пленум ишида КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими М. Л. Ишков қатнашди.

Бухоро область партия комитетининг пленумида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари В. А. Антонов нутқ сўзлади.

Жиззах область партия комитетининг пленумида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари А. С. Икромов нутқ сўзлади.

Тошкентдаги пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари В. Н. Лобко нутқ сўзлади. Пленум ишида КПСС Марказий Комитети Ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг сектор мудири В. И. Бессарабов иштирок этди.

Сирдарё область партия комитети пленумида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг мудири П. В. Догонкин нутқ сўзлади. Пленум ишида КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими Г. В. Саенко иштирок этди.

Самарқанд область партия комитетининг пленумида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари В. И. Огарок нутқ сўзлади. Пленум ишида КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими С. А. Лукьянов иштирок этди.

Андижон область партия комитети пленуми ишида КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими В. Д. Ткаченко қатнашди.

Урганчдаги пленум ишида КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими Л. А. Моисеев иштирок этди.

(ЎзТАГ).

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советида

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Москва, Ленинград ва Киев областларидаги шундай уйларни мавсумий ёки вақтинчалик яшаш учун фақат Москва, Ленинград ва Киев шаҳарларида, шунингдек ана шу областларда жойлашган шаҳарлар ва шаҳар типидаги посёлкаларда доимий яшаб турган гражданларга сотиш мумкин.

Мана шундай уйларни сотиб оладиган ва ижарага оладиган гражданларга, шунингдек шаҳарларда ва шаҳар типидаги посёлкаларда доимий яшайдиган ҳамда қишлоқ аҳоли пунктларида шахсий мулк сифатида уй-жойли бўлиш ҳуқуқига эга бўлган гражданларга иморатларни сақлаш ва қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштириш учун иморатлар майдони билан биргаликда 600 квадрат метргача ҳажмда белгиланган тартибда ер участкалари бериш мақсадга мувофиқ, деб топилди. Ер участкаларини фойдаланишга берадиган органлар ана шу ер участкаларининг конкрет ҳажмини белгилайдилар.

Агар уйнинг томорқасида катта ҳажмдаги ер участкаси бўлса, у қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштириш ва ортиқча маҳсулотни ана шу хўжаликлар орқали давлатга ёки матлубот кооперацияси ташкилотларига сотиш тўғрисида колхоз, совхоз, бошқа корхона ва ташкилот билан тузилган шартнома асосида уйнинг эгасига ёки уйни ижарага олган кишига берилади. Мана шу шартга риоя этишдан бош тортган тақдирда гражданларга уй сотиб олиш ёки уни ижарага олиш ҳуқуқи берилмайди.

СССР Молия министрлигига СССР Юстиция министрлиги билан биргаликда ана шу гражданларнинг хўжаликларидан майдони ушбу қарорда кўзда тутилган ҳажмдан ортиқ бўлган ер участкаларидан фойдаланганлик учун олинадиган қишлоқ хўжалик солиғи ставкалари тўғрисида СССР Министрлар Советига тегишли таклифлар бериш топширилди.

Шаҳарлар ва шаҳар типидаги посёлкаларда муқим яшовчи гражданларга қишлоқ аҳоли пунктларидаги бўш қолган уй-жойлар мавсумий ёки вақтинчалик яшаш учун корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар ёки халқ депутатлари шаҳар (шаҳарлардаги район) Советлари ижроия комитетларининг илтимоси билан, халқ депутатлари қишлоқ Совети ижроия комитетининг, шунингдек шу уйлар жойлашган ерлардаги колхоз правлениеси, совхоз маъмурияти, бошқа корхонанинг розилиги билан сотилади. Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ва белгиланган тартибда уларга тенглаштирилган шахслар, СССРни мудофаа қилишда ёки ҳарбий хизматнинг бошқа вазифаларини адо этишда ҳалок бўлган ёки бедарак йўқолган ҳарбий хизматчилар ва партизанларнинг оилалари, меҳнат ветеранлари, кўп болали оилалар ва ишчи оилаларнинг илтимослари биринчи навбатда қондирилади.

Гражданлар ёки улар билан бирга яшаб, биргаликда умумий хўжалик юритаётган уларнинг оила аъзолари (уларнинг оиладан ажралиб чиқиш ниятлари бўлган ҳоллар истисно қилинади) ихтиёрида томорқа ер участкалари, шахсий уй-жой қуриш учун ажратиб берилган ер участкалари бўлса, шахсий мулк сифатида боғ-ҳовлиларга эга бўлсалар ёки давлатнинг боғ-ҳовлиларидан, хизмат юзасидан берилган ерлардан фойдаланаётган бўлсалар, шунингдек боғ-ҳовли қуриш кооперативларининг ёки боғдорчилик ширкатининг аъзолари бўлсалар, уларга қишлоқ аҳоли пунктларидаги бўш турган уй-жойларни мавсумий ёки вақтинчалик яшаш учун сотишга ҳамда ер участкалари беришга рухсат этилмайди.

Шаҳарлар ва шаҳар типидаги посёлкаларда муқим яшайдиган ва қишлоқ аҳоли пунктларида уй-жойга эга бўлган гражданлар қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш учун улар ихтиёрига бериб қўйилган ер участкаларидан рационал ва юқори унум билан фойдаланиш мақсадида ихтиёрий тарзда кооперативларга уюшишлари мумкин. Кооперативларга колхозлар, совхозлар ва бошқа корхоналар билан шартнома тузиб, вақтинча фойдаланиш учун қўшимча ер участкалари берилиши мумкин.

Қишлоқ аҳоли пунктларидаги хўжалик иморатлари ҳам бўлган бўш турган уй-жойлар қиймати бу уй-жойлар ва иморатларнинг эскиришини ҳисобга олиб белгиланган тартибда тасдиқланган баҳо нормаларига кўра, халқ депутатлари маҳаллий Совети ижроия комитети (шу уй-жой жойлашган маҳаллий Советдаги) вакили, сотувчи, харидор (унинг вакили), зарур бўлиб қолган ҳолларда эса халқ депутатлари маҳаллий Совети ижроия комитетининг хоҳишига кўра, бошқа органлар вакилларидан иборат составдаги баҳолаш комиссиялари томонидан белгиланади.

Мазкур уй-жойларни сотиб олган гражданлар ушбу қарорда кўзда тутилган тартибда уларни сотиш ҳуқуқига эгадирлар.

Мазкур қарорга мувофиқ, ажратиб берилган ер участкасида уй эгаси амалдаги қонун билан белгиланган тартибда ва ҳажмда хўжалик иморатлари (жумладан, гараж ва ҳаммом) қуришга ҳаққи бор.

Қишлоқ аҳоли пунктларидаги бўш турган уй-жойларни сотиб олаётган ва ижарага олаётган гражданлар уларга ажратиб берилаётган ер участкаларидан рационал ва самарали фойдаланишга мажбурдирлар, деб таъкидланди. Мабодо икки йил сурункасига ер участкалари қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштириш учун фойдаланилмаса, улар белгиланган тартибда олиб қўйилиши мумкин.

Колхозлар, совхозлар ва бошқа корхоналарга мазкур хўжаликлар ерида жойлашган бўш турган уй-жойларни сотиб олган ёки ижарага олган гражданларни ана шу гражданларнинг имкониятларини инобатга олиб хўжалик бажараётган қишлоқ хўжалик ишларига жалб этиш тавсия қилинди.

Халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларига қонунга мувофиқ тарзда, қишлоқларда жойлашган эгасиз уй-жойларни аниқлаш, ҳисобга олиш ва давлат ёки колхозлар мулкига айлантириш учун шу уй-жойлардан рационал фойдаланишни кўзлаб, қишлоқ аҳоли пунктларидаги гражданлар қўлидаги уй-жойларнинг хўжалик жиҳатдан яхши асралишини таъминлаш участкаларни, шунингдек улар атрофидаги территорияларни ва кириш-чиқиш йўлларини обод қилиш тадбирларини кўриш таклиф этилди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари ва Министрлар Советлари, ўлка область шаҳар ва район партия комитетлари, автоном республикаларнинг Министрлар Советлари, халқ депутатлари ўлка, область, район Советлари ижроия комитетлари зиммасига шаҳарлар ва шаҳар типидаги посёлкаларда яшаётган гражданларнинг қишлоқ аҳоли пунктларидаги бўш турган уй-жойларни сотиб олиши юзасидан белгиланган тартибга, шунингдек ажратиб берилган ер участкаларидан фойдаланиш тартибига риоя қилиниши устидан қатъий назорат ўрнатиш вазифасини юклади.

• Хўжасизлик — қайта қуриш душмани

ВИЖДОН ҚАНИ, ИНСОФ ҚАЕРДА ҚОЛДИ?

ЧОРВАЧИЛИК ХЎЖАЛИКЛАРИ ҲАМДА СУТ-ТОВАР ФЕРМАЛАРИДА ОЗУҚАНИ ТАЙЁРЛАШ, САҚЛАШ ВА УНДАН ФОЙДАЛАНИШДА ЮЗ БЕРАЁТГАН ЭЪТИБОРСИЗЛИК ВА БЕҒАМЛИККА ЧЕК ҚЎЙИШ КЕРАК

Маълумки, ўтган қиш фасли республикамиз чорвадорлари учун катта синов бўлди. Қишловга ўз вақтида яхши тайёргарлик кўрган, етарли озуқа жамғарган хўжаликларда моллар қишловдан семиз ва соғлом чиқди. Бу коллективлар қиш фаслида ҳам чорва маҳсулдорлигини пасайтирмадилар.

Лекин республика прокуратура органлари томонидан озуқа ва моллар туёғини сақлаш ишлари аҳволи текширилганда агросаноат бирлашмалари, колхозлар, хўжаликлараро ташкилотларнинг раҳбарлари чорвачиликда тартиб ўрнатиш юзасидан етарли тадбирлар кўрмаганликлари аниқланди. Кўпгина хўжаликларда КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг мамлакат агросаноат комплексида хўжалик юритишнинг иқтисодий механизмини янада такомиллаштириш тўғрисидаги қарори ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети тегишли қарорларининг талаблари қўпол равишда бузилди. Озуқа тайёрлаш, асраш ва ундан фойдаланишда нобудгарчиликка йўл қўйилди. Кўзбўямачилик, давлатни алдаш ҳоллари юз берди. Тайёрланаётган озуқанинг сифатига эътибор берилмади. Ҳосилни йиғиб олиш ва асрашда технология интизоми бузилди.

Озуқани яхши асраш тўғрисидаги талабларга риоя қилинмаганлиги, қўшиб ёзиш, давлат интизомини бузиш кўпгина салбий оқибатларга олиб келди. Натижада республикамизда 1987 йилнинг бошланишида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан анча кам озуқа борлиги аниқланди. Ўтган йилнинг 1 январигача республикамизда 2395,4 минг тонна силос, 2002,2 минг тонна пичан ва сенаж, 3070,4 минг тонна дағал хашак мавжуд эди. Шу йил бошида эса 2105 минг тонна силос, 1709,6 минг тонна пичан ва сенаж, 2937,2 минг тонна дағал хашак борлиги маълум бўлди. Айниқса, Қорақалпоғистон АССР, Жиззах, Навоий, Наманган, Қашқадарё областларида озуқа анча кам жамғарилган.

Ўтган йилнинг июль-август ойларида халқ контроли органлари Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармаси муассасалари билан ҳамкорликда 273 хўжаликда 15,6 минг тонна озуқа қўшиб ёзилганлиги, 18 хўжаликда эса 9,6 минг тонна озуқа ҳисобдан яширилганлигини аниқлади. Бунинг учун кўпгина раҳбарлар жазоландилар, албатта. Бироқ улар бундан тўғри хулоса чиқариб олмадилар. Натижада яна 10,5 минг тонна қўшиб ёзилган, ва 5,5 минг тонна ҳисобдан яширилган озуқа борлиги маълум бўлди. Масалан, Поп районидаги «Ленинград» колхозида 250 тонна сенаж, шу районидаги «Правда» колхозида 816 тонна озуқа қўшиб ёзилган. «Коммунизм» колхозида эса 7 тонна сенаж ҳисоботга қўшилмаган. Тўрақўрғон районидаги 8 хўжаликда 583 тонна озуқа қўшиб ёзилган. 3 хўжаликда эса 438 тонна сомон ва силос ҳисобдан яширилган.

Хоразм область прокуратураси халқ контроли комитети билан биргаликда 11 хўжаликда 1192 тонна озуқа қўшиб ёзилгани ва 10 хўжаликда талай озуқалар ҳисобга киритилмай қолганини аниқлади. «Ўзбекистон» колхози раҳбарлари тайёрланган 194 тонна силосни, Киров номли колхоздагилар эса 144,9 тонна озуқани ҳисобдан яшириб қолишган. Бу фактлар Шовот район прокурори иштирокида халқ контроли комитети мажлисида кўриб чиқилиб, «Ўзбекистон» колхози раиси Ю. Хожиев ва Киров номли колхоз бош бухгалтери К. Норметовга ҳайфсан эълон қилинди.

Қорақалпоғистон АССР хўжаликларида ҳам қўшиб ёзиш ва давлатни алдаш фактлари содир бўлди. Бу ердаги 13 хўжаликда 1250 тонна беда пичани, силос ва сенаж қўшиб ёзилган. Олти хўжаликда эса 830 тонна озуқа ҳисобдан яширилган. Давлат интизомини бузганлиги ва кўзбўямачилиги учун Шуманай районидаги Мусаев номли совхоз директори О. Худойберганов, «Коммунизм» колхози раиси Авезимбетов эгаллаб турган лавозимидан бўшатилди. Бундан ташқари 13 хўжалик раҳбарларига ҳайфсан берилди.

Озуқа тайёрлаш даврида баъзи хўжаликларда озуқани ўғирлаш, нобуд қилиш, хўжасизлик ва асрашда камчиликларга йўл қўйилди. Масалан, Зомин районидаги «Ленинград» совхози 118,9 тонна силосни кам тайёрлади. Бироқ хўжалик раҳбарлари бундан ташвишланганлари йўқ. Район прокурорининг талаби билан 1438 сўм жарима тўланди.

Олтинкўл районидаги «Тошкент» колхози аъзоси Д. Алимов 200 килограмм силос ва 100 килограмм маккажўхори дони ўғирлагани учун жиноий жавобгарликка тортилди. Шаҳрисабз районидаги «Социализм» колхози маккажўхорикорлик бригадасининг қоровули Т. Саматов 1300 килограмм маккажўхорини ўғирлаётганда қўлга тушди. Шу хўжаликнинг собиқ бригада бошлиғи Ю. Набиев 4133 килограмм пичан ва 500 килограмм силос ўғирлаётганда ушланди. Усмон Юсупов районидаги Ғафур Ғулом номли совхознинг собиқ омбор мудири Ч. Қобилов 2 тонна арпани ўғирлагани учун жиноий жавобгарликка тортилди.

Кўпгина хўжаликларда хўжасизлик, озуқани йиғиштириб олиш технологиясига риоя қилмаслик, уларни силос ўраларига босиш ва бошқа ишларда интизомсизликка йўл қўйилди. Бахмал районидаги «Рулбулоқ» совхозида кундалик озуқа ҳисобга олинмаганлиги учун 4,2 тонна беда пичани қонунсиз равишда ҳисобдан чиқарилди. Бу ерда озуқа дастлабки ишловдан ўтказилмайди. Озуқа турадиган жойга бегона кишилар ҳам бемалол келаверадилар. Ёнғин чиқишига қарши ишлар ҳам ўлда-жўлда.

Сирдарё районидаги «Коммунизм», Охунбобоев номли колхозлар, Ильич номли ва шоликор совхозларда ҳам озуқани сақлашда бепарволикка йўл қўйилди. Бу хўжаликларнинг ферма мудирлари А. Тиллаев, А. Каримов, Н. Ғаниев, Т. Тўймахонов огоҳлантирилдилар. Волков номли совхоз зоотехниги С. Қурбонов прокурор талаби билан 300 сўм жарима тўлашга мажбур бўлди.

Кўпгина хўжаликларда озуқани асрашга яхши эътибор берилмаяпти. Масалан, Оққўрғон районидаги Ҳ. Олимжон номли колхоз раиси С. Искандаров, агроном А. Хўжабеков ва сут-товар фермаси бригада бошлиғи А. Тўлагановларнинг айби билан 81 тонна озуқа лавлагиси яроқсиз ҳолга келди. Бунинг учун улар 1077 сўм жарима тўлашди. Пахтаобод районидаги «Коммунизм» колхози зоотехниги А. Ортиқовга 60 тонна сенажни сифатсизлантиргани учун интизомий жазо берилди. Пайариқ районида ҳам хўжалик раҳбарларининг эътиборсизлиги туфайли 616 тонна озуқа сифатсизланди. Жомбой районида бу кўрсаткич 500 тоннага етди.

Ўтган йили республикамизда 22,2 минг бош қорамол, 271,3 минг қўй-эчки, 43,2 минг бош чўчқа нобуд бўлди. Бундан хўжаликлар 16,8 миллион сўм зарар кўрди. Шуниси ачинарлики, бу фактлар хўжаликлар ва агросаноат бирлашмаларининг раҳбарларини ташвишга солмаяпти. Улар келтирилган зарарни қоплаш чораларини кўрмаяптилар. Бойсун районидаги «Работ» совхози бош чўпонлари Т. Холов ва Р. Худойқуловнинг айби билан 1985 йилнинг декабрида молларнинг нобуд бўлиши натижасида 1055 сўм зарар кўрилди. Келтирилган зарар район прокурорининг аралашуви билангина 1987 йилнинг февраль ойида ундириб олинди.

Текширишлар кўпгина хўжаликлардаги жамоат чорваси орасида гражданларнинг чорва моллари ҳам боқилаётганлигини кўрсатмоқда. Хўжаобод райони хўжаликларида 137 киши ўзларининг шахсий молларини хўжаликларнинг молларига қўшиб боққанлар. Бунинг натижасида хўжаликка 13,7 минг сўм зарар етказилди. Паркент районидаги Калинин номли совхоз бош чўпони П. Холтоев ўзининг 91 та қўй-эчкисини подага қўшган. Бунинг натижасида хўжаликка 1,4 минг сўм зарар етказган. Ҳозирги пайтда бу воқеа юзасидан жиноий иш қўзғатилган. Бухоро районидаги «Қоровулбозор» совхозида чўпонларга қарашли 2 минг бош қўй-эчки хўжалик озуқаси ҳисобига боқилган. Район прокурори аралашуви билан озуқа ҳақи чўпонлардан ундириб олинган. Совхоз директори қонунни бузишга йўл қўймасликка чақирилган. Ромитан районидаги «Ромитан» совхози сут-товар фермаси мудири А. Ашуров ва бош чўпон С. Холов ҳам ана шундай қонунбузарлик учун жазоланганлар.

Таҳлилнинг кўрсатишича, бундай қонун бузилишларига хўжаликларнинг раҳбарлари ва бош мутахассислари, РАПО ва область агросаноат бирлашмаларининг мансабдор шахслари йўл қўйиб берганлар. Улар озуқа тайёрлаш ва молларни боқишда қонунни бузишларга, қўшиб ёзишларга ва хўжасизликка нисбатан бепарволик билан қараганликлари туфайли кўпгина чорва моллари нобуд бўлди. Пахтаобод районидаги «Москва» колхози ферма мудири Юсупов, бош зоотехник Халилов ва бош чўпон Одилбековларнинг айби билан ўн еттита қўй-эчки химикатлар билан заҳарланиб нобуд бўлди. Шу райондаги Ёқубов номли колхозда моллар яхши парвариш қилинмагани ва озуқа етишмаганлиги туфайли 87 қорамол ва 563 қўй-эчки нобуд бўлди. Хўжаликка 41,2 минг сўмлик моддий зарар етказилди. Бу иш текширилиб, ферма мудири К. Абдуллаев эгаллаб турган лавозимидан бўшатилди ва моддий жавобгарликка тортилди.

Кейинги пайтда РАПО ва область агросаноат бирлашмалари ҳамда хўжаликларнинг раҳбарлари ва бош мутахассислари кўпгина масалаларни ўз вақтида кўриб чиқишмаяпти. Улар қонунбузарлик ҳолларига ва ёнғин хавфсизлиги қоидаларига риоя этмасликка қарши ўз вақтида кураш олиб бормаяптилар. РАПО ва область агросаноат бирлашмалари озуқа ҳамда қорамолларнинг асралишини таъминламаган раҳбарлардан ўз вақтида талаб қилмаяптилар. Бунинг натижасида қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришида кўпгина нобудгарчиликларга йўл қўйиляпти. Қонун бузишлари керагича назорат қилинмаяпти. Улар фақат прокуратура ва халқ контроли комитетининг аралашуви билангина очиляпти. Айрим раҳбарлар бетартибликка ҳали ҳам чек қўйганлари йўқ. Масалан, Чироқчи районидаги Ленин номли совхозда чўпонларга сигир, қўй ва отлар мукофот сифатида берилди. Чўпон Маҳмараҳимовга тўрт йил мобайнида нормадан ташқари 62 та турли хил чорва моллари мукофот сифатида берилди. Натижада унинг шахсий моллари сони 225 қўй ва 20 та қорамолга етди. Область прокуратурасининг талаби билангина унинг ортиқча моллари тайёрлов идорасига топширила бошланди.

Озуқани ва қорамоллар туёқ сонини сақлаш борасида республика Давлат агросаноат комитетининг коллегияси, чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш ва уни қайта ишлаш бош бошқармаси етарли фаолият кўрсатмаяпти. Бу ерда чорвачиликда қонун бузишларини, қора молларнинг кўплаб нобуд бўлаётганлигини билсалар ҳам унга муросасозлик қилинмоқда. Текширишлар натижасида аниқланган камчиликлар, ўғриликлар ва бошқа йўқотишлар етарлича муҳокама қилинмаяпти, конкрет самарали чоралар кўрилмаяпти. Зеро чорвачиликнинг мана шу муҳим участкасида етарлича тартиб ва интизом ўрнатилиши керак.

Прокурорлар текшириш жараёнида совет ва хўжалик органларига озуқа ва чорва моллари туёғини сақлашдаги қонун бузишлар ҳақида тавсиялар таклиф қилдилар. 140 мансабдор шахсга нисбатан интизомий, маъмурий чоралар кўрилди.

КПСС XXVII съезди, партиямиз Марказий Комитетининг 1987 йил январь июнь Пленумлари қарорлари, мамлакатимизда бошланиб кетган қайта қуриш жараёни, юксак талабчанлик вазияти халқ хўжалигимизга зарар келтираётган ҳар қандай қонун бузишларга қарши актив кураш олиб боришни тақозо этмоқда. Демак, барча соҳада бўлгани каби чорвачиликда ҳам қишловга ҳозирлик кўриш, уни ўтказиш, мавжуд озуқа запасларидан оқилона фойдаланишни йўлга қўйиш бугунги куннинг юксак талабидир. Барча чорвачилик фермаларда, отарларда, умуман чорва маҳсулотлари етиштириш билан шуғулланаётган бирлашма, колхоз, совхоз ва ёрдамчи хўжаликларда бу борада қатъий интизом қарор топишига эришиш, бунга монелик қилаётганларга нисбатан кескин кураш олиб бориш лозим.

Н. ШАГАБУТДИНОВ,
Ўзбекистон ССР прокуратураси умумий назорат бўлими бошлиғининг ўринбосари.

ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ

• ЎЗБЕКИСТОН ВА ЖАҲОН

Чет эллар билан алоқалар кенгаймоқда

«Ўзбектекстильмаш» бирлашмаси билан ГДРдаги «Текстима» фирмаси орасида бевосита ишлаб чиқариш ва илмий-техника алоқаларини ўрнатиш ҳамда амалга ошириш тўғрисида битим имзоланди. Бу битим техника ҳужжатлари айирбошлашни, биргалашиб илмий-тадқиқот ишлари олиб боришни, бирбирларига делегациялар юбориб туришни кўзда тутади.

Ҳамкорликдан асосий мақсад тўқимачилик саноати учун техника ишлаб чиқаришни кооперациялаш, уни жаҳондаги сифат даражасига чиқаришдан иборатдир. «Текстима» фирмаси ишлаб чиқараётган машина-ускуналар ғоят серунум ва пухтадир. Лекин асосан экспорт буюртмаларни бажарувчи ГДР машинасозларига алюминий деталлар тақчиллик қилади, улар автоматлаштириш воситаларига ҳам қизиқадилар. Ишлаб чиқариш ҳажми анча кўп бўлган «Таштекстильмаш» заводи ана шу соҳада немис дўстларга ёрдам берадиган бўлди. Масалан, тошкентликлар келаси йил охирига борганда ҳамкасабаларига олти хил номда 30 минг деталь юборишлари керак. «Текстима» мутахассислари эса ип йигирадиган ва ҳом ип ясайдиган машиналарнинг янги юқори сифатли намуналарини яратиш тажрибаларини баҳам кўрадилар.

«Таштекстильмаш» заводи билан Карл Маркс-Штадтдаги корхона ўртасида тузилган битим ўзбекистонлик тўқимачилик машинасозларининг чет эллик ҳамкасблари билан алоқа боғлаб туришларига бирдан-бир мисол эмас. Уларнинг чехословакиялик ҳамкасблар билан алоқалари бошланганига ҳам 10 йилча бўлиб қолди. «Таштекстильмаш»нинг бу янги ҳамкорлиги ҳам самарали бўлиб чиқишига ҳамма асослар бор.

(ЎзТАГ мухбири)

Ҳиндистон қўшинлари Шри Ланкага келди

ДЕҲЛИ, 31 июль. (ТАСС). Ўзаро келишувга мувофиқ уч минг ҳинд солдати Шри Ланка қирғоғига келиб, тамил исёнчиларини қуролсизлантиришни таъминлаш мақсадида жанговар ҳаракатлар бўлаётган Жафна районига йўл олди. Ҳиндистоннинг расмий вакили Коломбода гапириб, оролга қўшимча ҳарбий бўлинмалар келаётганлигини ҳам айтди. Бу ҳарбий бўлинмалар Ҳиндистон билан Шри Ланка ўртасида имзоланган битим шартларига кўра, тамиллар ва сингаллар ўртасида тўрт йилдан бери давом этаётган этник хунрезликни тўхтатиш учун жўнатилмоқда. Бу можаро оқибатида 6 мингдан кўпроқ Шри Ланка фуқароси ҳалок бўлди. Ҳиндистонни Шри Ланкадан ажратиб турган кўрфазда Ҳиндистон ҳарбий денгиз кучларнинг кемалари соқчилик қилиб, исёнчилар учун қурол-яроғ етказиб бериш имкониятининг пайини қирқмоқдалар. Тамиллар ва сингаллар сиёсий ташкилотлари битим муносабати билан бир-бирига зид ҳаракатлар қилганликлари оқибатида қўшинлар юбориш зарурати туғилди. Мамлакатда ғалаёнлар бўлди, бунинг оқибатида ўлганлар ва ярадор бўлганлар бор, хавфсизлик кучлари қурол ва кўздан ёш оқизадиган газ қўллашга мажбур бўлдилар. Пойтахтда осойишталикни таъминлаш мақсадида жанговар ҳаракатлар бўлаётган Жафна районидан бу ерга авиация воситасида 600 нафар Шри Ланка аскари олиб келинди.

Агентликнинг таъкидлаб ўтишича, Ҳиндистоннинг Коломбодаги элчиси матбуот конференциясида гапириб, ҳинд қўшинлари ўз вазифаларини бажармагунча шу оролда турадилар, деб айтди ва тамил исёнчиларини қуролсизлантириш учун беш кун етарли бўлади, деб умид билдирди.

Р. Гандига суиқасд қилишга уриниш қораланмоқда

ДЕҲЛИ, 31 июль. (ТАСС). Бош министр Р. Ганди Шри Ланкага расмий визити тугагандан кейин Ватанига қайтиб келиб пайшанба куни кечқурун Ҳиндистон парламенти халқ палатасининг депутатлари ҳузурида нутқ сўзлади. У Ҳиндистон билан Шри Ланка ўртасида ана шу орол — давлатдаги қабилалараро можарони бартараф этиш тўғрисида имзоланган битимга тўхталиб, бу ҳужжат «фавқулодда муҳим аҳамиятга эга» деб таъкидлади. Р. Ганди битимга мувофиқ ва президент Ж. Жаявардененинг илтимосига биноан, ҳинд ҳарбий бўлинмалари Шри Ланкада қуролли тўқнашувларни тўхтатишга кўмаклашиш учун у ерга борганлигини маълум қилди.

Ҳиндистон парламенти аъзолари битим имзоланганлигини табриклаб, уни «қўшни давлатлар ўртасида тинчлик, дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ишончни мустаҳкамлаш ишига қўшилган муҳим ҳисса» деб атадилар.

Улар кеча Шри Ланка пойтахти аэропортида Ҳиндистон Бош министрини кузатиб қолиш маросими вақтида фахрий қоровулдаги ҳарбий хизматчилардан бири Р. Гандига ҳужум қилганлигини қатъиян қораладилар.

Бу жиноят «муайян кучлар регион халқлари ўртасида тинчлик ва тотувлик ўрнатилишини истамаётганликларидан» далолат беради, деб уқтирди ҳукмрон ҲМК (И) партиясидан сайланган парламент аъзоларидан бир группаси бу ерда тарқатилган баёнотда. Умумҳиндистон тинчлик ва бирдамлик ташкилоти ҳам баёнот бериб, унда Ҳиндистон ва Шри Ланка халқлари битимни барбод этишга ҳамда иккала мамлакат ўртасига адоват уруғини сочишга интилаётган кучларнинг кирдикорлари олдида ҳушёрликни кучайтирадилар, деб ишонч билдирилади. Ҳиндистон Коммунистик партияси эълон қилган баёнотда Р. Гандига ҳужум қилинганлиги муносабати билан чуқур ташвиш изҳор этилган.

ПТИ агентлигининг Коломбодан хабар беришича, Ҳиндистон ҳукуматининг бошлиғига суиқасд қилган Шри-Ланка ҳарбий денгизчиси қамоққа олиниб, ҳибсда сақланмоқда. Шри Ланка ҳукумати Ҳиндистоннинг Коломбодаги олий комиссариати вакилларига уни сўроқ қилиш имконияти берилажагини ваъда қилди. Шри Ланка президенти Ж. Жаявардене содир бўлган воқеа муносабати билан Р. Гандидан узр сўради.

Афғон революцияси собиқ мухолифларининг айтганлари

КОБУЛ. (ТАСС). Афғонистон пойтахтида матбуот конференцияси бўлиб ўтди. Унда Бадахшон, Кунар, Ҳирот, Нимрўз, Пактиё ва бошқа бир қанча вилоятларда халқ ҳокимияти томонига ўтган қуролли гуруҳларнинг собиқ раҳбарлари сўзга чиқдилар. Улар миллий яраш сиёсатини қон тўкиш ва биродаркушлик тезроқ тўхтатилишини истаётган барча софдил афғонлар қизғин маъқуллаётганлигини уқтириб ўтдилар.

470 кишидан иборат бўлинма командири Муҳаммад Анвар, жумладан, ҳозирги вақтда ўзининг кўнгилли аскарлари отряди Бадахшон вилоятидаги бир қанча қишлоқларнинг осойишта турмушини қўриқлаётганлигини айтди. Афғон революциясининг собиқ мухолифлари жанговар ҳаракатлар давомида вайрон бўлган йўллар, кўприклар, мачитларни тиклашда аҳолига ёрдам бермоқдалар. «Аҳоли ҳам бизни ўз ҳимоячилари деб билмоқда ва Афғонистон душманларига хизмат қилишни давом эттираётган аксилинқилобчиларга қарши курашда кўмаклашмоқда», деди М. Анвар.

Нимрўз вилоятида иш олиб борган 200 кишидан иборат аксилинқилобчилар отряди бугунги кунда кўнгилли аскарлар батальонига айлантирилди. Қурол ва ўқ-дори ортилган карвонларнинг АДР территориясига киришига йўл қўймаслик — мазкур батальоннинг асосий вазифасидир, деди батальон командири Муҳаммад Рафиқ. Жангчилар жанговар вазифалардан ташқари кооперативлар тузишда, босмачилар вайрон қилган уй-жойларни қайта тиклашда, экин экиш ва ҳосилни йиғиштириб олиш ишларида деҳқонларга ёрдам бермоқдалар. Улар душман миналаридан бузилган бир қанча тош йўлларни ўз қўллари билан қайта тикладилар.

Миллий яраш сиёсати, деди Ҳирот вилоятидаги кўнгилли аскарлар командирларидан бири Ғулом Хавс, барча афғон гражданларининг орзу-умидларига, ислом динининг инсонпарварлик принципларига мос бўлиб тушади. Айни шунинг учун ҳам халқ ҳокимиятининг кўплаб собиқ мухолифлари ҳозирги вақтда у билан мулоқот бошламоқда. Бу кишилар афғон халқи ва ислом дини душманлари томонидан алданганлигини англаб, эндиликда қўлга қурол олиб, афғон диёрида ажал ва вайронгарчилик уруғини сочаётганларга қарши курашмоқдалар.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

ЖИЗЗАХ ОБЛАСТЬ АГРОСАНОАТ КОМИТЕТИ:

— ЖиззахМРПСО базасида камчиликларга йўл қўйилаётганлиги тўғрисидаги хат текширилди. Область халқ контроли комитети қарори билан бошқарувчи А. Ашуровга қаттиқ ҳайфсан берилиб, ойлик маоши миқдорида 250 сўм пул начети ёзилди. Унинг ўринбосарлари Д. Орифжонов, М. Сулаймоновларга ҳам қаттиқ ҳайфсан эълон қилиниб, ҳар бирига ойлик маоши миқдорида 220 сўмдан пул начети ёзилди.

5-омбор мудири Х. Ғаниев устидан ёзилган хат қисман тасдиқланди. Текшириш пайтида омбордан 23 номда 598 сўм 11 тийинлик ортиқча эҳтиёт қисмлар борлиги аниқланди. Унга нисбатан тегишли чора кўрилади.

ТЎРТКЎЛ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИ:

— Райондаги Энгельс номли колхоздан ёзилган шикоят хат текширилди. Унда баён этилган фактлар тасдиқланди.

Текшириш якунлари район партия комитети бюроси мажлисида кўриб чиқилди. Партияга кириш чоғида қабул қилиш ҳужжатларини расмийлаштиришда носамимийлик кўрсатганлиги, ҳамда бошқа ишлари учун Пахтачи овул Совети ижроия комитети раиси, КПСС аъзоси А. Союновга қаттиқ виговор берилди. Бюро унинг мазкур лавозимда қолишини мақсадга мувофиқ эмас, деб топди.

Район партия комитети Энгельс номли колхоз партия комитетига КПСС сафига қабул қилиш ва партия сафларини мустаҳкамлаш юзасидан тегишли чора-тадбирлар кўришни топширди.

ПОП РАЙОН СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ:

— Поп шаҳрида яшовчи М. Носиралиеванинг аризаси юзасидан текшириш ўтказилди. Унда баён этилган фактлар тасдиқланди.

Текшириш якунлари район матлубот жамияти правлениеси йиғилишида муҳокама қилиниб, харидорлар билан қўпол муомалада бўлганлиги учун шаҳардаги пойабзал магазини сотувчиси М. Солиевага ҳайфсан эълон қилинди.

Партия турмуши: қайта қуриш чорраҳаларида

ОШКОРАЛИК ЙЎНАЛИШНИ БЕЛГИЛАЙДИ

ТАШАББУС ИЗСИЗ ҚОЛМАСЛИГИ КЕРАК. КПСС XXVII съезди эндигина ўз ишини тамомлаган кезларда Октябрь райони меҳнаткашлари ғўза парвариши ва пахта теримига четдан ишчи кучи жалб этмаслик ташаббуси билан чиқишди. Аввалига бу ташаббус кўпчиликни ажаблантирди. Район қатор йиллардан бери давлатга пахта топшириш планларини бажармайди. Хўжаликларда малакали механизатор кадрлар кам, ишчи етишмайди. Мазкур вазиятда шунақанги ташаббусга ҳожат бормикин? Ахир ҳар йили ҳам етиштирилган ҳосилнинг бир қисми қор-ёмғир тагида қолиб кетяпти-ку?

Аммо ёз бўйи — бутун ғўза парвариши давомида район деҳқонлари ўз ташаббуслари масъулиятини ҳис этган ҳолда меҳнат қилдилар. Бу ишга четдан ҳашарчи жалб этилмади. Техника мададига таянган хўжаликларда кўчатларнинг тўлиқ, экин майдонларининг бегона ўтсиз бўлишига эришилди. Лекин бундай майдонлар жуда кам эди. Вақт ўтиши билан аҳвол янада ташвишланарли тус олаверди. Совхозларнинг раҳбарлари ва мутахассислари барибир ҳашарчиларни қўмсаб туришарди. Бегона ўт босган майдонлар кун сайин кўпайиб борди. Натижада кўл кучисиз, ҳашарчилар ёрдамисиз ҳосилни йиғиштириб олиш тўғрисида гапириш мумкин ҳам бўлмай қолди.

— Менимча, мавжуд ҳолнинг юзага келишида сиёсий-тарбиявий ишларнинг ишлаб чиқаришдан ажралиб қолиши ҳам сабаб бўлди, — дейди «Уч қаҳрамон» совхози партия комитетининг секретари А. Абдуллаев. — Дала меҳнаткашлари ўртасида олиб борилаётган оммавий-сиёсий, тушунтириш ишларимиз яхши самара бермаётир. Оқибатда ишчи-хизматчилар, механизаторларнинг ўз хизмат вазифасига етарли масъулият билан қарамаслиги сезилиб қолди. Натижа эса аниқ: трактор муддатида ремонт қилинмайди, ёниғи вақтида етказилмасдан қоляпти, далага етарли миқдорда ўғит чиқарилмайди...

Секретарь ҳақ гапни айтди. Ўтган йил охирида ишлаб чиқаришнинг кўп участкаларида бўшашувчанликка йўл қўйилди. Ишчи-хизматчиларда пировард натижанинг муваффақиятли бўлишига ишонч йўқолди. Ҳал қилувчи дамларда уларни руҳлантирадиган, маънавий рағбатлантирадиган куч етишмади.

— Комсомолларимизда жанговарлик йўқ, — дейди С. Раҳимов номли совхоз бригада бошлиғи Қ. Абдуғаффоров, — ўтган йилги сабоқлардан ҳалигача хулоса чиқариб ҳам олишмаяпти. Район комсомол комитети секретарлари, хусусан биринчи секретари Т. Файзиев бош- лар ўртасида жуда кам бўлади.

Ҳозир районда ташаббуснинг ижросиз қолганлиги сабаблари чуқур таҳлил этилмоқда. Ўтган йили йўл қўйилган хатоларни такрорламаслик, ютуқларни мустаҳкамлаш чора-тадбирлари кўрилаётир. Хўжаликларда бригада пудрати кенг оммалаштирилмоқда. Дарвоқе, ўтган йили оилавий пудрат асосида меҳнат қилган Совурбой Комилов бошлиқ бригада ҳар гектар ердан пландаги 30 центнер ўрнига 35 центнердан ҳосил олиб, бу усулнинг нечоғлик афзаллигини амалда исбот этди. Йил якунида бригада аъзоларига 52 минг сўм мукофот пули тарқатилди. Бундай тажрибаларни эса оммалаштириш даркор.

— Ўтган йилги камчиликларни бевосита меҳнат коллективлари ўртасида ошкоравийлик руҳида таҳлил этяпмиз. Ишчи-хизматчилар, чорвадорлар ва механизаторларнинг фикри, мулоҳазаси чуқур ўрганилмоқда, — дейди район партия комитетининг биринчи секретари М. Ҳасанов биз билан суҳбатда. — Уларнинг раҳбар ва мутахассислар фаолиятини таҳлил этишларига, уларни танқид қилишларига кенг шароит яратиляпти. Мақсадимиз бошлаган ташаббусимизни изсиз қолдирмаслик.

РАҲБАРЛАР ФАОЛИЯТИ ТАҲЛИЛ ЭТИЛГАНДА. Ҳар бир киши, ҳар бир меҳнат коллективи ўз фаолиятини қайта қуриб олмаса, жадаллаштириш программасига муносиб улуш қўшолмайди. Районда бўлганимизда турли касбдаги, лавозимдаги кишилар бу ҳақда ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

О. СУЯРҚУЛОВА, Тимирязев номли совхоз товуқбоқари, цех партия ташкилоти секретари: — Хўжалигимиздаги энг оддий муаммолар ҳам ойлаб, йиллаб ҳал қилинмай келади. Ҳалигача озуқа цехи йўқ. Партия йиғилишларида район партия комитети аппаратидан ҳеч ким қатнашмайди. Бундай шароитда меҳнат коллективлари дардини у ердагилар қаёқдан ҳам билсин?

Район маиший хизмат кўрсатиш комбинати тикувчиси Т. Булишева 1987 йилнинг ўтган ойларида 36 кун электр энергияси бўлмаганлигини куйиниб гапирди.

Бир қатор совхозларнинг раҳбар ва мутахассислари район агросаноат бирлашмаси (раиси Р. Мансуров) фаолияти қониқарсизлигидан нолишди. РАПОнинг эскича ишлаётганлиги оқибатида совхозларнинг бош мутахассислари кўплаб вақтни турли маълумотларни йиғиш ва формаларни тўлдиришга, районда уюштирилаётган йиғинларда қатнашишга сарфлаётганликларини таъкидлашди.

— Агропром юбораётган, биздан талаб қилаётган қоғозлар шу қадар кўпки, мутахассисларимиз уларни бажариш у ёқда турсин, ҳатто ўқиб улгуришмайди, — дейишди бизга «Уч қаҳрамон» совхози партия комитетида.

Ҳақли эътироз. Агропром раҳбарлари, мутахассислари асосий вазифалар қолиб қоғозбозликка берилиб кетмоқдалар. Оқибатда улар жойлардаги ҳақиқий аҳволни яхши билмайдилар. Районда малакали ишчилар, механизатор кадрлар тайёрлаш талабга жавоб бермайди.

ҚАЙТА ҚУРИШ — КАДРЛАРНИ АЛМАШТИРИШГИНА ЭМАС. Бу оддий ҳақиқатни айрим раҳбар ходимлар тушунишни хоҳламаяптилар. Кейинги икки йил мобайнида Б. Тилавбоев директорлик қилаётган Ҳ. Олимжон номли совхозда (партия комитети секретари А. Мамаев) совхоз бош агрономи 4 марта алмашди. Шунингдек, бош инженер, бош бухгалтер, экономист, ирригатор икки-уч мартадан алмаштирилди. Ўтган йили совхозда ҳар гектар ердан атиги 13,1 центнердан пахта, 15 центнерга яқин макка дони етиштирилганлигининг сабаби шунда эмасмикан?

Афсуски, кадрларни шошма-шошарлик билан алмаштириш практикаси бошқа хўжаликларда ва ҳатто район партия комитетида ҳам рўй бермоқда. Ишлаб турган ҳамда резервдаги кадрларни тарбиялаш эса кейинги планга тушиб қолаётир.

ИНСОН ОМИЛИГА ЭЪТИБОР доимо биринчи планда бўлмоғи даркор. Уйидан кўнгли тинч бўлмаган, ишдан сўнг мароқли хордиқ чиқармаган, коллективининг доимий эътибори-ғамхўрлигини сезиб турмаган ишчи-хизматчидан самарали меҳнат кутиб бўлмайди.

Районда эса маданий-маиший объектлар қурилиши 7—8 йиллаб чўзилиб келмоқда. Ҳатто район марказида маданий ҳордиқ чиқарадиган истироҳат боғи йўқ. Суслов номли совхоз сут-товар фермаси соғувчилари маиший хизмат кўрсатишнинг қониқарсизлигидан, кинотеатр қурилмаётганидан нолишди. Пахта заводи ишчиси Т. Бойзоқова эса меҳнаткашларга сут-қатиқ берилмаётганлигини айтди.

Қайта қуриш... Бу сўзлар замирида келажагимиз акс этади. Афсуски, бу сўзлар маъносини чуқур англаб етмаган, ўз фаолиятини қайта қуришга интилмаётган раҳбарлар, мутахассислар ҳали ҳам бор.

Б. САТТОРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Бугун—Темирйўлчилар куни

БАЙРАМГА БАҒИШЛАБ

Пўлат магистраллар — яхлит транспорт системасининг жуда муҳим бўғиндир. Темирйўлчилар мамлакатни социал-иқтисодий жиҳатдан ривожлантиришни жадаллаштиришдаги масъулиятли вазифаларни адо этмоқдалар. КПСС Марказий Комитети 1987 йил июнь Пленуми белгилаб берган халқ хўжалигини бошқаришни қайта қуриш халқ хўжалиги ҳамда аҳолининг юк ва пассажир ташишга бўлган эҳтиёжларини ўз вақтида сифатли ҳамда тўла қондиришни биринчи навбатдаги мақсадлардан бири деб кўрсатди. Темирйўлчилар кунига бағишланган тантанали мажлисда шулар ҳақида гапирилди. Мажлис 31 июль куни Москвада бўлиб ўтди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари Л. Н. Зайков, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Г. Г. Ведерников, бир қанча министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, ишлаб чиқариш илғорлари, пойтахт жамоатчилиги вакиллари президиумга чиқдилар.

СССР темир йўллар министри Н. С. Конарев доклад қилди.
(ТАСС мухбири).

* * *

Ўзбекистон, шунингдек бутун регион экономикасининг олға кетиши кўп жиҳатдан Ўрта Осиё магистралининг ишига боғлиқ. Бутуниттифоқ темирйўлчилар кунига бағишланган тантанали йиғилишда тармоқнинг масъулиятли вазифалари тўғрисида гапирилди. Йиғилиш 31 июль куни Тошкентда бўлиб ўтди.

Хўжалик механизмини қайта қуришга киришилганлиги магистралда иқтисодий фаолият янги методлари қарор топишига олиб келди, деб таъкидланди йўл бошлиғи Н. А. Белогуров докладида, йиғилиш қатнашчиларининг нутқларида.

Кейинги вақтларда пассажир ташишни бошқаришни яхшилаш борасида кўп ишлар қилинди, деб таъкидланди йиғилишда. Айни маҳалда пассажирлардан ҳамон анчагина эътирозлар тушиб турибди. Аҳолига транспорт хизматини анча яхшилаш талаб этилади.

Йиғилишда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Ғ. З. Заҳриддинов иштирок этди.
(ЎзТАГ).

ДАДИЛ ҚАДАМ

I. ИШОНЧЛИ РЕЗЕРВ

Тунги тўртларга яқин поезддан тушдим. Қўқон станцияси кундузгидек чароғон. Айниқса, перрондаги сердераза, мўъжаз бир қаватли бино хоналарида электр чироқлар порлаб турибди.

Бу —техник кузатув пункти.

Қодир ака Богданов Қўқон темирйўлчилар коллективидаги бир қатор муҳим янгиликларни айтиб берди.

— Мана, эътибор қилаётган бўлсангиз, бутун бошли маневрда фақат икки киши банд, холос. Яъни тепловоз машинисти ва поезд тузувчи. Илгари бу ишни тўрт ва ундан ҳам кўпроқ киши бажарарди. Лекин шунга қарамай, нуқсон ва камчиликлар кўп бўларди. Чунки, баъзан машинист ва поезд тузувчи ишни ўз ёрдамчиларига топшириб қўйиб, бамайлихотир дамларини олиб келавердилар. Эндиликда эса ундай эмас. Маневр фақат ўз зиммаларига юклаб қўйилгандан кейин ишга масъулият билан ёндашмоқдалар, Интизом мустаҳкамланди. Натижада поездлар тез ва кўнгилдагидек шаклланмоқда. Айниқса, машинист ва поезд тузувчининг даромадлари ошганидан ўзлари ҳам мамнун, кайфиятлари ҳам кўтарилган.

— Белоруссияликлар усули шахсан ўзингизга қандай таъсир кўрсатди? Хурсандмисиз ёки...

— Хурсанд бўлганда қандоқ, —деди ветеран темир йўлчи. — Маошимиз кўпайди. Техник кузатувчи билан коммерсия кузатувчининг ишини бир киши бемалол уддаласа бўлар экан.

Энди постда кузатувчи бир вақтда икки ишни қилмоқда: у ҳам составдаги вагонларнинг техник ҳолатини, ҳам вагондаги юклар вазияти ўзгарган-ўзгармаганини кўриб чиқади.

Ишчининг бу гапларини Қўқон станциясининг бошлиғи Р. Эркабоев ҳам тасдиқлади.

Бўлинма план-иқтисод бўлими бошлиғи С. Емельянов бу фактни қуйидагича шарҳлайди:

— Ишимизни КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил июнь Пленуми талаблари асосида таҳлил этадиган бўлсак, ижобий ўзгаришлар, ютуқларимизни дастлабки қадамлар деб баҳолаш тўғри бўлади, —деди Сергей Константинович. — Белоруссия темирйўлчиларининг ибратли иш усуллари, шубҳасиз, жуда фойдали эканлигини кейинги бир ярим йил ичидаги тажрибаларда кўриб турибмиз. Бу ташаббус ходимлар психологиясини, ишга муносабатини яхши томонга ўзгартириш, фаоллигини, масъулият ҳиссини ошириш жиҳатидан ҳам қимматлидир. Ўтган йилдан буён 12400 дан кўпроқ ишчи ва хизматчи меҳнатини янги усулда ташкил этиб, янгича ҳақ тўлаш шароитида ишлашга ўтказилди.

Бу янги усул дастлабки қадамлариданоқ юксалишнинг ишончли, умидбахш омили эканлигини кўрсатди. Ўтган йилнинг ўзидагина вагонларни ҳаракатга келтириш анча кўпайди. Юк ташиш плани ошириб бажарилди. Ишда банд бўлганлар сони қарийб 1900 киши қисқарди. Шу туфайли бултур иш ҳақи фондидан планга нисбатан 1903 минг сўм кўп иқтисод қилинди. Меҳнат унумдорлигининг эса пландаги 2,5 процент ўрнига 13,4 процент ўсишига эришилди.

Шу йилнинг ўтган давридаги кўрсаткичлар ҳам қувончли. Белоруссияликлар эксперименти шарофати билан дастлабки ярим йилда меҳнат унумдорлиги 9 процентдан юқори бўлди. Бу рақамни йил охиригача 18 процентга етказиш кўзда тутилган. Бошқа кўрсаткичлар ҳам яхши. Айниқса, эксперимент ишчи ва хизматчиларга қувонч келтиргани иш яхши томонга ўзгаришининг асосий омили бўляпти. Ўтган олти ойда штатдаги 200 киши бошқа ишларга бўшатиб берилди.

Шуни ҳам айтиш керакки, экспериментга ўтишга ҳамма нарса олдиндан тайёр эмас эди. Янгича ишлашга ўтишда меҳнат ва технология интизомини мустаҳкамлаш, ҳар бир иш жойида ва ҳар бир ходимнинг топширилган иш учун фаоллиги ва масъулиятини ошириш, ишлаб чиқариш план-топшириқларини тўла, ошириб бажариш, юқори сифатни таъминлаш мақсади кўзда тутилган эди.

— Янги усулга кўчиш силлиққина бўлмагандир? Қийинчиликлар, қаршиликлар ҳам юз бергандир?

— Турган гап, — деди Сергей Константинович. — Эски усулда ишлашдан воз кечишни истамаганлар, дангасалар, олғирлар оз эмас эди-да. Янги иқтисодий экспериментга ўтишга асосан мана шу тоифадагилар қаршилик кўрсатишди. Тайёргарлик даврида озмунча янгилик қилинмади.

Хусусан ҳамма жой элак-элак қилинди. Ўзаро яқин ва такрор штатлар бирлаштирилди. Чунончи, юк ва пассажир кассирлари вазифалари ҳозир бир киши зиммасига юкланди. айрим ўтиш жойларида автомат шлагбаум ўрнатилиб, ходим штати олиб ташланди. Ҳар бир коллективда, у хоҳ катта бўлсин, хоҳ кичик бўлсин, принципиаллик билан кадрлар сараланди. Улар фаолияти ва иш жойи аттестация қилинди. Энг яхши ишчи ва хизматчилар олиб қолиниб, уларга шарт-шароитлар яратилди, ғамхўрлик кучайтирилди.

Шу туфайли коллективларда қўнимсизлик барҳам топа бошлади. Демократик асос кучайди. Интизомсизлик, тартибсизлик ҳоллари деярли йўқолиб боряпти. Энг муҳими, ишчи ва хизматчилар психологиясига янгилик кириб борди. Уларнинг ойлик маошига 30 сўмдан 110 сўмгача даромад қўшилди. Имтиёзлари, бошқа жиҳатлари ҳам яхшиланиб боряпти. Ходимларимизнинг деярли ҳаммаси янги шароитга кўникди ва афзалликларини тушуниб етди, дейишга асос бор.

С. ЖУРАЕВ.

Милиция протоколидан

Арақнинг қилмишлари

Сергели ремонт-механика заводининг слесари З. Попов бекорга ўлиб кетди. Ётоқхонанинг қўшни хонасидаги шу завод ишчиси унга пичоқ урди. Суд бу қонли воқеанинг ҳамма тафсилотларини аниқлаб чиқади. Унинг асосий сабаби протоколда аниқ акс эттирилган, яъни мастлик ҳолатида юз берди, деб ёзилган. Аммо суд учун бу сабаб жазони енгиллаштира олмаслиги маълум. Чунки, бундан етказилган зиён камайиб қолмайди.

Нукус педагогика билим юртининг муаллими К. Омиров содир қилган автомобиль фалокатида жабрланган кишилар шу юридик норманинг адолатли эканлигига қатъий қаноат ҳосил қилганлар. Омиров кайф билан «Жигули» рулини тутиб, рўпарасидан келаётган автомашина билан тўқнашиб кетди. «Тез ёрдам» ҳодиса юз берган жойдан тўрт нафар ярадорни олиб кетди. Автомобиль аварияси чоғида жабрланган уч киши Андижон область Ленин районидаги касалхонага ётқизилди. Аварияннинг келиб чиқиши тахминан бояғидек, лекин бу ерда трактор шахсий «Жигули»нинг йўлини тўсган. Кайф қилиб бораётган ҳайдовчи У. Узоқов тракторни айланиб ўта олмаган. Дарвоқе, у ҳам 11-мактаб муаллимидир. Ҳушёр бўлмаган ҳолдаги шу типик ҳодисалар айбдорларнинг қонун олдида сўзсиз юридик жавобгарлигидан ташқари, республика Маориф министрлиги олдига ҳам масалалар қўймайдими? Мисол учун педагогларни тарбиялашдаги камчиликлар масаласи қўйилади.

Ҳаммамизда ичкиликбозларга қарши курашда қўрилаётган самарали чоралар нима учун етарли эмас, деган савол туғилмоқда. Таассуфки, бу кураш ҳали дарҳақиқат умумий курашга айланиб кетгани йўқ. Ангрен шаҳар ижроия комитети ички ишлар бўлимининг ходимлари Ф. Гиричга қарши иш қўзғадилар. У маҳаллий қурилиш бошқармасининг ишчиларига самогон сотган, бир шиша самогонни тўрт сўмдан чаққон пуллаган. Гиричнинг уйидан 200 литр брага ва самогон аппарати мусодара этилган.

(ЎзТАГ мухбири).

ТВ — ҲАФТАЛИК ПРОГРАММА — ТВ

3 август, душанба

МТ-I. 8.00—«90 минут». 9.35 — Болалар учун фильм. 10.40 —Футбол шарҳи. 11.25 — Салом, музика. 12.05 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.40 —Рус тили. 17.10 — Свердловск опера театри таклиф этади. 17.55 — Ҳужжатли фильмлар. 18.35 — Мультфильм. 18.45 —«Қурувчи». 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — В. Фтоменко рус халқ қўшиқларини куйлайди. 19.55 — «Сўнггилар». Фильм-спектакль. 21.30 —Время. 22.05 — «Сўнггилар». Фильм-спектаклнинг давоми. 23.15 — Дунё воқеалари. 23.30 — Футбол шарҳи.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Ёшлик куйлайди ва рақсга тушади. 9.35 —Онамларнинг мактаби. 10.05 —Ҳужжатли фильм. 10.25 — Петровск —Забайкалье шаҳар камер хори ижро этади. 10.50 — «Эҳ, водевиль, водевиль..» Бадиий фильм. 11.55 — Фан ва турмуш. 12.25 «Робин Гуд» Бадиий фильм 3-фильм. «Ошиқ Менестрель». 4-фильм — «Қирол масхарабози». 14.10 —Композитор В. Муҳатовнинг авторлик концерти. 15.55 ва 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — «Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 19.45 — Халқаро панорама. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Футбол шарҳи. 21.30 — Время. 22.10 «Магистраль» Бадиий фильм. 23.40 — Янгиликлар. 23.50 — Останкино Сарой музейда музикали ёз.

ЎзТВ-I. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Салом, кичкинтойлар! 7.30 — Ахборот. 7.50 —Ватанимни шарафлайман. 8.00 — Телефильм. 8.20 — «Сотилган кулги». Бадиий фильм. 1-серия. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — «Абитуриент—87». 18.15 — Ғўзалик оламига саёҳат. 19.00 — «Ёшлик». 19.30— Ахборот. 19.45 — Кўрсатувларимиз изидан. 20.15 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Чолғу куйларидан концерт 21.20 —Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.05— Маорифимиз муаммолари. 23.05 — Ҳужжатли фильм.

ЎзТВ-II. 19.25 — Унутилмас сатрлар. 19.50 — Ҳужжатли фильм. 21.00 — КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорлари — ҳаётга! 21.30 — Время. **ФРУНЗЕ.** 22.05 — «Емельян Пугачев». Бадиий фильм. 1-фильм. «Эрксизлар».

4 август, сешанба

МТ-I. 8.00 «90 минут». 9.35 «Сўнггилар». Фильм-спектакль. 12.20 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.40 — «Уйланиш». Бадиий фильм. 18.15 — Севимли Ватаним менинг. 18.20 — Ҳужжатли фильмлар. 18.55 — Мультфильм. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигига. 21.30 — Время. 22.00 — Қайта қуриш: тажриба ва муаммолар. 22.10 — «Даъвогар». Бадиий фильм. 1-серия. 23.15 — Дунё воқеалари. 23.30 — Америка хонандаси Билли Джоэл Москвада.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Камер куйларидан концерт. 9.40 — Будильник. 10.10 Ҳужжатли фильмлар. 10.45 — «Даъвогар». Бадиий фильм. 1-серия. 11.50 — Рус тили. 12.20 — «Робин Гуд». Бадиий фильм. 5-фильм. «Ўрмон ҳокими» 6-фильм. «Ашаддий душман». 14.35—Концерт. 15.05 ва 18.35 Янгиликлар. 18.40 — Француз живописининг коллекцияси. 19.05 — Музикали фильм. 20.00 Музикали киоск. 20.30 —Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45— ...16 ёшгача ва ундан катталар. 21.30 — Время. 22.05 — В. Гиззатулина куйлайди. 22.30 — Футбол. СССР кубоги 1/8 финал. МАСК — «Торпедо».

ЎзТВ-I. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — «Салом, кичкинтойлар!» 7.30 — Ахборот. 7.50 —«Тонгги тароналар». 8.00 —Телефильм. 8.20 — Сотилган кулги». Бадиий фильм. 2-серия. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — «Абитуриент—87». 18.15 — Мультфильм. 18.30 — «Бойчечак». 19.00 —«Чорвадор». 19.30 — Ахборот. 19.45 —Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 20.30 — Ахборот. 20.50 — «Катта ашула». 21.30 — Время. 22.00 —Сатирик новеллалар.

ЎзТВ-II. 19.25 — «Рассом ва китоб». 19.55 — Ҳужжатли фильм. 21.00 — Беш йиллик; ишлар ва одамлар. 21.30 — Время. **ФРУНЗЕ.** 22.00 — «Ўрим-йиғим — 87». 22.20 — Қишлоқ меҳнаткашлари, Сизлар учун. 20.50 — «Емельян Пугачёв». Бадиий фильм. 2-фильм. «Қон билан ювиб».

5 август, чоршанба

МТ-I. 8.00—«90 минут». 9.35 —Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 10.45 — Ўсимликлар дунёси. 11.45 — ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Болаларга ҳайвонлар ҳақида. 17.15 — Ҳужжатли фильмлар. 18.00 — Реклама. 18.05 — Литва ССР музикали фольклорининг концерти. 18.45 — Сиз яратган боғ. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Дунё ва ёшлар. 20.05 —Концерт. 20.20 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 21.30 —Время. 22.05 — Қайта қуриш: тажриба ва муаммолар. 22.15 — «Даъвогар». Бадиий фильм. 2-серия. 23.25 — Дунё воқеалари. 23.40 —К. Н. Батюшков. Туғилган кунининг 200 йиллигига.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20— Н. Жугановнинг фортепьяно асарлари. 9.40 —Шахмат мактаби. 10.10 — Мультфильм. 10.45 — «Даъвогар». Бадиий фильм 1 ва 2 сериялар. 12.55 — Немис тили. 13.25 —Салом, музика. 13.55 — Ҳужжатли фильмлар. 14.50 — Удмуртия телевидениесининг программаси. 15.40 — Янгиликлар. 15.50 — И. О. Дунаевскийнинг музикалари. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Ҳамдўстлик. 19.15 — Ритмик гимнастика. 19.45 — От спорти. Бутуниттифоқ мусобақалари. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Сиз бунга қодирсиз. 21.30 — Время. 22.10 — Жаҳон музика маданияти хазинасидан. 23.15 — Ҳужжатли фильм. 23.35 — Грузин эстрадаси тароналари. 00.15 — Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Салом, кичкинтойлар! 7.30 —Ахборот. 7.50 —Тонгги тароналар. 8.00 —Пионер телетайпи. 8.10 — Ҳужжатли фильм. 8.20 — Фильм-концерт. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — «Абитуриент—87». 18.15 — Мультфильмлар. 18.45 — Ўсмир ва қонун. 19.30 — Ахборот. 19.45 —Қайта қуриш йўлидан. 20.30 — Ахборот. 20.50 — «Майсаранинг иши» операсидан саҳналар. 21.30 —Время. 22.05 — «Қўқон воқеаси». Бадиий фильм, 1-серия. 23.10 — Бугун оламда нима гап?

ЎзТВ-II. 19.25 — Телефильм. 19.55 — Ритмик гимнастика. 20.20 — Телефильм. 20.45 Йиғим-терим арафасида. 21.30 — Время. **ФРУНЗЕ.** 22.05 — «Тасман». 23.05 — «Ҳар ҳафта тўй». Бадиий фильм.

6 август, пайшанба

МТ-I. 8.00—«90 минут». 9.35 —Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига 11.45 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Мюррей Перайя чалади (фортепьяно). 17.15 — Ҳужжатли фильм. 10.00 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 18.45 — Мультфильмлар. 19.15— Дунё воқеалари. 19.30 — Сўзни амалдаги иш билан оқла. 20.00 — «Маскарад» драмасига ёзилган музикадан сюита. 20.25 —Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 21.30 Время. 22.05 — Қайта қуриш: тажриба ва муаммолар. 22.15 —«Даъвогар». Бадиий фильм. 3-серия. 23.40 — Штраус оламида. 00.15 — Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Рус халқ эртаклари мотивлари асосида кўрсатув. 10.00 —Салом, музика! 10.30 Ҳужжатли фильм. 11.00 —БАМ ҳақида қўшиқлар. 11.35 — Мультфильм. 12.10 —«Даъвогар». Бадиий фильм 2 ва 3-сериялар. 14.40 — Испан тили. 15.10 — Ҳужжатли фильм. 15.30 — Янгиликлар. 15.40 — Шаҳар куйи. 19.15 — «Вильния» халқ қишлоқ капелласи ижро этади. 19.30 —Қишлоқ янгиликлари. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Реклама. 20.50 — Ритмик гимнастика. 21.20 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.10 «Ёз кунларининг бирида». 23.45 —Янгиликлар. 23.55 —Ҳужжатли фильм.

ЎзТВ-I. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 —Салом, кичкинтойлар! 7.30 — Ахборот. 7.50 —Тонгги тароналар. 8.00—Телефильм. 8.10 — Болалар учун фильм. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — «Абитуриент—87» 18.35 — «Она диёр». 18.45 — Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Дала, ҳовли юмушлари. 20.20 — «Наштар». 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ёш ижрочилар концерти. 21.30 — Время. 22.05 — Пахта териш агрегатлари тахт бўлсин. 22.35 — «Қўқон воқеаси». Бадиий фильм, 2-серия.

ЎзТВ-II. 19.25 — Пионер телетайпи. 19.35 — «Гаврош». Спектакль. 20.45 — Реклама. 20.55 — «Абитуриент—87». 21.30 — Время. **ДУШАНБА.** 22.10 — Қарғалар. Бадиий фильм.

7 август, жума

МТ-I. 8.00—«90 минут». 9.35 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 11.35 — Дунё ва ёшлар. 12.10 ва 16.30 —Янгиликлар. 16.40 — «Қизил елканлар». Бадиий фильм. 18.25 —Ҳужжатли фильм. 18.45 — Рус музейи. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Иқтисодий билимлар университети. 21.00 —СССР Давлат камер оркестрининг концерти. 20.30 —Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 21.30 —Время. 22.05 — Қайта қуриш: тажриба ва муаммолар. 22.15 —«Кавказ асираси ёки Шурикнинг янги саргузаштлари». Кинокомедия. 23.35 — Дунё воқеалари. 23.50 — Джаз куйларидан концерт.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — «Чашмалар». 9.50 — Сиз яратган боғ. 10.20 — Совет композиторларининг асарларидан концерт. 11.30 «Мюнхаузеннинг саргузаштлари». Мультфильм. 1, 2, 3, 4-сериялар. 12.10 — «Даъвогар». Бадиий фильм, 3-серия. 13.35 — Инглиз тили. 14.05 — Киноафиша. 14.50 — Ҳужжатли фильм. 15.30 ва 18.35 — Янгиликлар. 18.40 —«Ўз дўстинг ҳақида сўзлаб бер...» 19.10 — «Қўшиқ мангу яшайди». Фильм-концерт. 19.30 — Олам кинокамера кўзгусида. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 21.20 — «Оберон» операсига увертюра. 21.30 —Время. 22.10 — Илмий-оммабоп фильм. 23.00 —Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Салом, кичкинтойлар! 7.30 —Ахборот. 7.50— Ўринбосарлар улғаймоқда. 8.10 — Телефильм. 8.30— Болалар учун фильм. 17.30— Янгиликлар. 17.40 — Биология. 18.10 — «Қизиқарли учрашувлар». 19.00 — «Маслакдошлар». 19.30 — Ахборот. 19.45 — «Ёшлик». 20.30 —Ахборот. 20.50 —«Она диёрим». 21.30 — Время. 22.05 — «Қўқон воқеаси». Бадиий фильм. 3-серия. 23.10 — Бугун оламда нима гап?.

ЎзТВ-II. 19.25 — «Камера фош этади». 20.05 — Ритмик гимнастика. 20.30 — Телефильм. 21.00 — «Пахтакорнинг меҳнат вахтаси». 21.30 —Время. **ФРУНЗЕ.** 22.05 — «Биринчи микрофон». 22.35 — «Қулингизман». Бадиий фильм

8 август, шанба

МТ-I. 8.00—«90 минут». 9.35 —Татаристон АССР Буин район маданият уйи «Ляйсан» фольклор ансамблининг чиқиши. 10.00— Нега ва нима учун? 10.30 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 11.30 — Физкультурачилар кунига. 12.20 —«Дўстлик масофа билмайди». 12.50 —Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 13.20 — Совет қўшиқларидан концерт. 13.45 — Инсон ва қонун. 14.15 — «Оризонт» ансамбли ижро этади. 14.25 — Мультфильмлар. 14.55 —Ҳамдўстлик. 15.25 — Дунё воқеалари. 15.40 — «Заречная кўчасида баҳор». Бадиий фильм. 17.25 — Мўъжизасиз мўъжизалар. 18.20 — Камалак. 18.50 — Концерт. 19.05 — «Осиёда тинчлик ва хавфсизлик». 19.50 —Сизни «Барча юлдузлар» муз устидаги ансамбли таклиф этади. 21.30— Время. 22.00 — Футбол. Англия —жаҳон терма командалари. 23.45 —Янгиликлар. 23.55— Ҳужжатли фильм.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Физкультурачилар кунига. 10.00 — Тонгги почта. 10.30 —Ритмик гимнастика. 11.00 — Бадиий ҳаваскорлик коллективларининг концерти. 11.30 — «Кавказ асираси ёки Шурикнинг янги саргузаштлари». Бадиий фильм. 12.50 — «Хавфли мукофот». 13.10 — Илмий-оммабоп фильм. 13.30— «Шаҳзода Флоризелнинг саргузаштлари». Бадиий фильм. 1-серия. 14.35 — «Жаҳон бадиий маданияти». 15.35 —Биз билан бирга, худди биздек, биздан ҳам яхшироқ бажар. 16.35 — Болгар операси артистларининг концерти. 17.10 —Мультфильмлар. 17.40 — «Биринчи қалдирғоч». Бадиий фильм». 18.55 — «Артур Уиннинг эришмаслиги мумкин бўлган мартабаси». Фильм-спектакль. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Здоровье. 21.30 — Время. 22.05 —«Шамолга қараган уя». Бадиий фильм. 23.40 — Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — «Салом, кичкинтойлар!». 7.30 — Ахборот. 7.50 — «Спорт, спорт, спорт 8.50 — «Адабий қаҳрамонлар изидан». 9.50 — Врач маслаҳати. 10.00 — «Бузилмас Иттифоқ». Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига бағишланган телевизион фестиваль 11.10 — Алкоголь — ҳайдовчининг душмани. 11.50 — «Музикали палитра». 12.20 — Бугун — Физкультурачилар куни. 13.00 — «Абитуриент — 87». 13.30 — «Редькин эффекти». Спектакль. 18.00— Пионерлар мамлакатида. 19.00 — Футбол. «Пахтакор» — «Спартак» (О). 20.50 — Ахборот. 21.10 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.00 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига.

ЎзТВ-II. ДУШАНБА. 18.10 — —Мультфильм. 18.25 — Бизнинг ҳайвонот боғимиз. 18.50 — «Арбат чашмалари». Фильм-концерт. 19.30 — Новости. 19.50 Ҳужжатли фильм. 20.00— Футбол. «Помир» — «Котайк». 20.45 — Ахбор. 21.05 — Халқ ижодиёти республика телевизион конкурси. 21.30— Время. 22.00 — Телевизион конкурснинг давоми.

9 август, якшанба

МТ-I. 8.00—«90 минут». 9.35 —Ритмик гимнастика. 10.15 — Спортлото. 10.30 — Будильник. 11.00 Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 12.00 —Тонгги почта. 12.30 — Саёҳатчилар клуби. 13.30 — Музикали киоск. 14.00 — Қишлоқ янгиликлари. 15.00 —Здоровье. 15.45 — Мультфильм. 16.00 —Шаҳарликлар. 16.25 — «Болаликдан кейинги юз кун». Бадиий фильм. 17.55 — Александр Фадеев ҳақида уч новелла. 18.35 —Халқаро панорама. 19.20 — Мультфильм. 19.30 —РСФСРда хизмат кўрсатган артист Б. Феоктистов чалади. 20.15 —«Ҳар яхшининг бир ёмони бор». Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш: тажриба ва муаммолар. 22.15 Мультфильмлар. 22.35 — СССР халқ артисти А. Грибов. 23.30 Янгиликлар.

МТ-II. 9.00 — Зарядкага сафланинг! 9.20 — Ҳужжатли фильмлар. 10.05 — Мультфильм. 10.15 — Гуджарат чўпонлари рақси. 10.45 — Рус тили. 11.15 — Д. Шостакович 7-симфония. 12.00 — Ҳужжатли фильм. 12.30 — «Остонада». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар. 14.45 — Дунё ва ёшлар. 15.20 —Камалак. 15.50 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 17.10 — Ўсимликлар дунёси. 18.10 — Мамлакат миллий театрлари фестивали. 20.10 Нидерландия эстрадаси артистларининг концерти. 20.30 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Халқ ижодиёти. 21.30 — Время. 22.15 — От спорти. 23.00 — «Гармония». Бадиий фильм. 23.55 — Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Мультфильм. 7.30 — Ахборот. 7.50 —Қурувчилар кунига бағишланган кинопрограмма. 8.50 — Истеъдод. 9.10 —Биргаликда куйлаймиз. 9.35 — Кинокўзгуда ҳаёт. 10.20 — Кураш —паҳлавонлар спорти. 10.50 — Ҳам меҳнат, ҳам илҳом. 11.50 — Қувноқ стартлар. 12.45 — Орол денгизи муаммолари. 13.10 — Реклама. 18.00 — Мультфильмлар. 18.30 — Санъат ғунчалари. 19.00 — Бугун —қурувчилар куни. 19.30 —Ахборот. 19.45 — Оламга саёҳат. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Рақснинг сеҳрли олами. 21.30— Время. 22.05 —Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт.

ЎзТВ-II. ФРУНЗЕ. 15.30 — Мультфильм. 15.40 — «Ярим тундаги ўғирлик». Спектакль. 17.30 — Архитектура ва қурилиш. 17.40 — Август дастхатлари. 18.40 — Ҳужжатли фильм. 19.00 — Бугун —қурувчилар куни. 20.00 — Қурувчилар кунига бағишланган байрам кечаси. 21.30 — Время. 22.05 — «Малина виноси». Бадиий фильм.

• «Совет Ўзбекистони» йўлланмаси билан

Бундан қарийб ярим аср, Улуғ Ватан урушидан икки йил аввал қирқ беш кунда дунёга келган Катта Фарғона каналининг Куйганёрдаги яшил кўприги устида бир нафас олиб, узоқ-узоқларга кўз югуртирганимизда чўлу биёбон ўрнида ажойиб боғу-роғларни, машаққатли меҳнатталаб, бағри кенг пахтазорларни кўрдик, айқириб оқаётган замонавий дарё тубидан, тўлқинлар шалоласидан эл фарзанди, халқ қаҳрамони Усмон Юсуповнинг салобатли овози янграб эшитилгандай бўлди. Ўйласанг, сув ва инсон тақдири бирдай, бир-бирига яқиндай, ҳамоҳангдай... Сув бор жойда ҳаёт бор, сув тугадими, ҳаёт ҳам тугайди ёки инсон қадами етган ерда сув қадрини топади, инсон хизматида бўлади, инсон билан ҳамкорликда она-табиат рўзғорини обод қилишга ҳисса қўшади.

ВОДИЙДА КУРАШ

Ҳамид ҒУЛОМ,
Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси, СССР Давлат мукофоти лауреати
Рамз БОБОЖОН,
Ўзбекистон ССР халқ шоири, СССР Давлат мукофоти лауреати

Фарғона районининг Миндон қишлоғига ташвишли дақиқаларда етиб келдик.

Миндон — «Коммунизм» колхозининг энг катта участкаси.

Машинамиз «Штаб» деб ёзилган кўрсаткич ёнида тўхтади. Кўрсаткич мактаб биноси бурчагига қоқилган. Мактаб биноси — бир қаватли иморат эса, тошқиндан кейин чўкиб, нураб қолган. Унинг қаторидаги боғча биносини таниб бўлмайди: селнинг оқибатида эшик-деразалари ҳар ёққа сочилиб, деворлари буткул қийшайиб кетган. Бу чалавайрон бинолар — қишлоқ марказида. Атрофдаги уйлар (булар — 308 та) буткул қулаб, вайронага айланган.

— Хайрият, ҳеч ким ҳалок бўлмади, — дейди ҳамроҳимиз — район партия комитетининг биринчи секретари Муталлиб Ғуломов уйқусизликдан қизарган чарчоқ кўзларини пирпиратиб. — Каттадан-кичик бутун аҳоли оёққа қалқди. Шаҳарликлар ёрдамга етиб келишди.

Чиндан ҳам штаб атрофида одам кўп: бировлар юк машиналаридан цемент қопларини, шиферлар, тахталарни туширишяпти, бошқалар турли машина-механизмларни бошқариб, тошқин қуйқаларини тозалашяпти, ер текислашяпти.

— Кўпчилик далада, — дейди бизни кутиб олган штаб вакили, — пайҳон бўлган ғўзаларнинг «қулоғидан тортиб» тиклашяпти. Ҳозир тушлик пайти — одамлар тўпланишган, илтимослари бор...

— Майли суҳбатлашамиз.

Бостирма тагида тўпланган кишилар ҳаммаси коржомада бўлиб, эркаклар озроқ, кўплари хотин-қизлар эди.

— Шаҳарга қатнаш учун автобусдан қийналяпмиз, — дафъатан сўз бошлади бир жувон.

Муталлиб Ғуломовичнинг авзойи бузилиб, штаб вакилига таъкидлади:

— Кеча айтган эдик-ку, ҳали ҳам бўлмадими?! Дарҳол чорасини кўринг: Фарғона — Водил маршрутлари шу ер орқали ўтсин!

Савол-жавоб қизиб кетди. Ҳашарчиларга магазинлар очилган, бироқ уларда энг зарур нарсалар кам, овқат пиширилятпи, бироқ сифатининг мазаси йўқ, биронта шақирлаб қайнаб турган самоварни кўрмадик, санитария-гигиена масалаларига ҳам эътибор бир нави...

Биз миндонликларга ҳамдардлигимизни билдирдик, яхши сўзлар айтдик, шеърлар ўқидик. Госагропром бошлиқлари ҳам бу ерга биздан олдинроқ келиб, одамлардан кўнгил сўраб кетган экан. Биз уларнинг фарғоналикларга берган ваъдалари амалга ошаётганини ўз кўзимиз билан кўрдик: ҳашарчилар изидан қурувчилар ҳам, қурилиш материаллари-ю, техника ҳам етиб келяпти. Чунончи, емирилган эски мактаб ўрнига янги мактаб биноси тезликда қурилиб, ўқиш бошлангунча тайёрланмоқчи! Бундай ният, албатта яхши бироқ шошма-шошарликда сифатни унутмаслик керак. Ахир, тошқин синов бўлди-ку: ҳозиргача қурилган уйлар ҳам, мактаб, боғча бинолари ҳам офатга бардош бера олмади. Демак, бундан кейинги иморатларни пухтароқ қуриш керак.

Сел, дўл, тошқинлар. Саратоннинг чилласида, асаднинг қизғин кунларида табиат офатлари, ногаҳоний балолар ёғяпти. Миндондан кейин Водил, Чимён, Аввал, Навкат қишлоқларининг бир неча минг гектар пахтазори, «Фарғона» совхози ва «Ленинград», «Партия XIX съезди», Ҳ. Турсунқулов номли колхозларда минг-минг уйлар, идора, мактаб, боғча, магазин биноларига шикаст етди.

Сўхда бундан ҳам оғирроқ бўлди. Сел, тошқинлар тепаликлардаги бир неча қишлоқни суриб кетди, экинзорлар, боғлар пайҳон бўлди. Риштон районида эса баланддаги «Сўх» совхозига сел, тошқин, дўллар кетма-кет тўрт марта хуруж қилди.

Водийнинг тоғ, тепаликлар бағридаги биз санаб ўтган район, қишлоқ, колхоз, совхозлари ҳамон нотинч.

Шоҳимардонсойни танимай қолдик. Сойнинг бунақа қутуришини биринчи марта кўриб турибмиз: тўлқинлар қирғоқларни ялаб, йўлларга тошиб чиқяпти.

— Кечагидан сув бугун кўпроқ, — дейди Муталлиб Ғуломович қўнғир лойқа сувнинг ваҳимали важоҳатини кузатар экан. — Тоғда ёмғир қаттиқ ёғяпти.

Якшанба. Ҳамзаобод марказида сайл авжида. Эртадан кечгача уч ерда ўйин кўрсатилади. ҳар бир даврада уч-тўрт минг одам бор десак муболаға бўлмайди. Полвон либосини кийган, ўрта бўйли, тўлачадан келган бир йигит бизга юзланди:

— Халқ ёзувчилар келганини эшитибди. Бир неча дақиқа меҳмонимиз бўлинглар!

Бу — ҳамзаободлик машҳур полвон Турсун Муҳаммад Али.

— Бу галги томошадан йиғилган пулни Орол фондига ўтказмоқчимиз!

Биз рози бўлиб, томошабинлар даврасидан жой олдик.

Турсун эса, ўзи, ўғли ва шогирдлари билан ҳар бири икки пудлик олтита оғир тошни турли шаклларда кўтариб, ҳайратомуз ўйинлар кўрсата бошлади...

Кўзларимиз азамат одамлар ўйинларида-ю, фикр-ўйимиз табиат ўйинларида: ажабо, бу ерда, умуман, водийда дарёлар тўлиб-тошиб, ҳайқириб, қирғоқларини ямлаб, дамбаларни бузиб, пахтазорларни пайҳон қилиб, уй-жойларни вайрон қилаётган бўлса-ю, республикамиз шимолида, бу дарёлар поёнида, Орол сувсизликдан қуриб, жазирамада қақраб, холсизланиб ётган бўлса!..

Табиатнинг инсон бошига кулфат ёғдиргувчи инжиқликларига кейинчалик биз Наманган, Андижон областларининг тоғларга яқин, Қирғизистон билан чегарадош районларида ҳам гувоҳ бўлдик.

Норин районида шундай воқеа юз берди.

Район партия комитетининг биринчи секретари Маҳмуджон Мирзабоевнинг машинасида марказдаги Санъат саройига кетяпмиз. Машинада рация бор: секретарь муҳим воқеалар юзасидан радио-телефон орқали қизғин давом этаётган суҳбатларга қулоқ солиб боряпти. Кутилмаганда диспетчер қизнинг автобаза директорига ҳаяжонланиб айтаётган сўзлари эътиборимизни тортди:

— Бешинчи! Бешинчи, эшитяпсизми? Бешинчи, жавоб беринг: айтилган юк машиналарини, самосвалларни юбордингизми? Бешинчи, тезроқ жавоб беринг!

Бешинчининг:

— Тушундим. Ҳозир юборяпмиз, — деган жавоби эшитилди.

Биз билан бамайлихотир суҳбатлашиб ўтирган Мирзабоев рация трубкасини кўтариб, диспетчердан сўради:

— Мен — биринчи. Нима ҳодиса юз берибди?

— Катта Андижон каналида дамбани сув олиб кетипти, — ҳамон ҳаяжонланиб жавоб берди диспетчер қиз. — Ҳамма ўша ёққа шошиляпти...

— Тушундим... — Мирзабоев трубкани қўйиб, бизга юзланди. — Китобхонлар билан учрашувни менсиз ўтказасизлар, узр...

Машина Санъат саройи олдида тўхтади. Мирзабоев машинасини бузилган дамба томонга учириб кетди. Биз афсонавий қасрларни эслатувчи янги бинога, Норин китобхонлари кутиб турган залга кириб, адабий баҳсни бошлаб юбордик. Табиийки, қандай мавзу ҳақида сўзламайлик, китобхонларнинг қанақа саволларига жавоб бермайлик, суҳбат сув масаласига, табиатдаги мувозанат, иқлимдаги ўзгаришлар масаласига келиб тақалаверди. Орол муаммоси атрофида мунозара, муҳокамалар қизигандан қизиди...

Кейин билсак, тошқин ялаган дамба бузилмаган экан. Район меҳнаткашлари мавжуд техникани сафарбар этиб, мудҳиш фалокатнинг олдини олишга муваффақ бўлишибди.

Биз Норин, Қорадарё, Қолгандарё (Тентаксой ва бошқа оқавалардан пайдо бўлган росмана дарё), Катта Фарғона канали, Катта Андижон канали, Шаҳрихонсой, Андижонсой, Қирғизсой ва бошқа сойлар, канал лар бўйлаб юзлаб километр йўл босдик. Буларнинг ҳаммаси тўлиб-тошиб, қирғоқларини ямлаб, емириб ётибди. Тоғларда эса, ҳамон ёмғирлар ёғяпти, ногаҳоний селлар босиб келяпти, тошқинлар қутуряпти. Гидросиноптиклар, мироблар сув омборларини алоҳида бир сезгирлик билан кузатиб турибдилар. Чунончи, икки миллиард куб сувни базўр сиғдирадиган машҳур «Андижон денгизи» — Кампирравот сув омборида обиҳаёт бу миқдордан ҳам кўпайиб, улкан тўғон устидан айқириб тошиб тушяптики, уни сал ювош торттиришнинг иложини қилиш зарурияти кўндаланг бўлиб турибди...

Учқўрғон районида биз Норин дарёсининг ақл бовар қилмайдиган даражадаги маҳобатини кўриб, район раҳбарларидан:

— Хавф катта-ку? — деб сўрашга мажбур бўлдик.

— Кечадан бери уч юз куб сув қўшилди, — иқрор бўлди райкомнинг биринчи секретари Каримжон Раимжонов. — Ҳамма оёққа қалққан. Қайта-қайта сув олаётган пахтазорларнинг қатқалоғини қайта-қайта юмшатишга мажбур бўляпмиз. Тошқин ернинг куч-мадорини ҳам қирқиб юборяпти. Ҳар куни бир неча юз машина Қирғизистоннинг қўшни Ленин райони чорва фермаларидан гўнг ташиб келтиряпти. Ғўзаларни ўнглашга, ҳосилга киритишга ҳаракат қиляпмиз.

— Водийдаги табиат офатларига қарши умумхалқ курашида одамларимиз кўрсатаётган қаҳрамонлик роман, қисса, достон, драмаларга мавзу бўлса арзийди, — деди Учқўрғон шаҳар ижроия комитетининг раиси Шавкат Абдуллаев. — Афсуски, ёзувчиларимизнинг кўпгина асарлари ҳаётни бутун мураккабликлари билан қамраб ололмаяпти, ҳатто баъзи адибларимиз ўзларини ўзлари такрорлашяпти. Қани энди, улар биз томонга қадам ранжида қилишса, ҳозирги долзарб кунларда, бедор кечаларда халқнинг ёнида бўлишса, илҳомлари дарёдай тошса ажаб эмас!

Адабиёт шайдоси Шавкат Абдуллаевнинг истаги жуда ўринли, албатта.

Норинлик адабиёт ўқитувчилари Хурсанали Мирзаакбаров билан Абдураҳмон Назаров ҳам адабиётимизнинг янги асарлари ҳақида жиддий фикр-мулоҳазалар билдирдилар.

Биз Норин қирғоқларига қатор қурилган дала шийпонларининг бирида пахтакорлар билан учрашганимизда улар ҳам шоирлар, адиблар суҳбатига ҳамиша муштоқ эканликларини айтдилар. Фарғона ва унинг фидокор кишилари ҳақидаги шеърларимизни жон қулоқлари билан тингладилар-да, шеъриятимиз олдига ўринли талаблар қўйдилар: халқ ҳаёти, буюк ишлар ва буюк ташвишлар ҳақида граждан лик поэзияси янги даврга мос бўлмоғи даркор!

Қаерда бўлмайлик, қандай масалалар бўйича баҳслашмайлик, ишчи, колхозчи, ўқитувчи ва ўқувчилардан то масъул ходимларгача — ҳамма одамлар қайта қуриш даврининг истиқболли улкан муаммоларини тушуниб етиб, давлат арбоблари даражасида мустақил муҳокама юритишга қодир эканликларига ишондик.

Андижон область, Қўрғонтепа районидаги «Савай» совхоз-техникумида шу кунгача оддий агроном бўлиб ишлаган, бултур совхоз директорлигига кўтарилган Алижон Аҳмедов Кампирравот сув омборининг янги ерлар ўзлаштиришга, эски ерларда суғориш ишларини яхшилашга беқиёс хизмат қилаётганини айтгач, айни вақтда бу сув омборининг ҳам, бошқа сув омборларининг ҳам иккита муаммоли жиҳатларини таъкидлади:

— Биринчидан, — дейди ёш мутахассис Алижон, — илгари дарёда 20—22 даража ҳароратга эга бўлган сув энди 9—10 даражага тушиб қолди, бу эса ғўза илдизларининг ривожига салбий таъсир қилади. Иккинчидан омборга қисилган сувнинг лойқаси тагига чўкиб, водопровод сувидай тиниқ келяпти, ҳолбуки, дарёнинг лойқаси — экинга озуқа...

Алижоннинг ва биз билан суҳбатда шундай фикрлар билдирган ўнлаб тажрибакор деҳқонларнинг ўй-мулоҳазаларини олимларимиз муҳокама қилиб кўрсалар арзийди, токи Орол муаммосига ўхшаган яна бир муаммо чиқиб қолмасин.

Фарғона водийсида табиат офатларига қарши, юбилей йилининг пахта ҳосили учун кураш тинимсиз давом этяпти.

Ленин районидаги «Правда Востока» колхозининг раиси, кекса пахтакор Зокиржон Собиров:

— Ҳосилнинг тақдири меҳнатга, фақат меҳнатга боғлиқ! — деб тўғри айтади.

Табиат —
меҳрибон,
муштипар она!
Табиат — гўзаллик,
дилбарлик,
дардкаш...
Замин чароғ бўлса, юлдуз
парвона...
Замин қозон бўлса,
Қуёш ўт-оташ.
Ишми!
Бошимиздан ошиб ётади,
Фақат вақт йўқ ва у ҳеч
қачон бўлмас!
Ташаббусга деса, эл ўзин
отади,
Қутлуғ ният бошлаган халқ
эса ўлмас!

Ҳа, дўстлар, дақиқалар олтинга тенг, вақтнинг қадрига етайлик!

Водийдаги умумхалқ курашининг ғалаба билан якунланишига шубҳа йўқ.

Суратларда: 1. Риштон районидаги «Сўх» совхозида табиий офат оқибатлари бартараф этилмоқда. 2. «Ленинград» совхозининг юз гектар майдонидаги маккажўхорини сел ювиб кетди.

Ш. АЛИМОВ фотолари (ЎзТАГ).

ЧЕРНОБИЛНИНГ АЧЧИҚ САБОҚЛАРИ

АЭСДАГИ АВАРИЯ АЙБДОРЛАРИ УСТИДАН СУД МАЖЛИСИ ТУГАДИ

Чернобиль АЭСидаги авариянинг айбдорларига чиқарилган ҳукм бўшангликка, интизомсизликка, хизмат вазифаларини масъулиятсизлик билан бажаришга қарши қаттиқ огоҳлантириш, жиддий сабоқ бўлиб янгради. 29 июль куни ССР Иттифоқи Олий суди жиноий ишлар суд коллегияси СССР Олий судининг аъзоси Р. К. Бризе раислигида давлат қораловчиси — СССР Бош прокурорининг катта ёрдамчиси Ю. Н. Шадрин иштироки билан Чернобилда станция собиқ раҳбарларининг жиноий ишини кўриб бўлди.

Судда ишларни кўриб чиқиш уч ҳафтадан кўпроқ давом этди. Ўнлаб гувоҳлар ва жабрланганлар тингланди, тергов материаллари, ҳукумат комиссияси ишининг натижалари, экспертлар ва мутахассисларнинг хулосалари анализ қилиб чиқилди. Шуларнинг ҳаммаси авариянинг ҳақиқий сабабларига яна бир бор ишонч ҳосил қилиш, содир бўлган воқеанинг ҳақиқий манзарасини тиклаш, судланувчиларнинг айбини рад қилиб бўлмайдиган тарзда исботлаш имконини берди.

Станциянинг собиқ директори В. Брюханов авариянинг асосий айбдорларидан бири, деб топилди. У технология жиҳатидан мураккаб корхонанинг раҳбари бўлиб туриб унинг пишиқ-пухта, бехатар ишлатилишини, ходимларнинг белгиланган қоидаларни сўзсиз бажаришларини таъминламади. Станцияда илгари ҳам назоратсизлик ҳукм сурган, ишлаб чиқариш ва меҳнат интизоми паст бўлган. Технологик инструкцияларни бузиш ҳоллари кўпинча унинг ижозати билан яшириб келинган, бундай ҳолларни келтириб чиқарувчи сабаблар бартараф этилмаган. Ўзаро талабчанликнинг йўқлиги, принципсизлик шунга олиб келдики, АЭС раҳбарлари ва мутахассислардан бир қисми ўртасида ҳаддан ошиш, кўнгилчанлик ва беғамлик муҳити вужудга келган, шуларнинг ҳаммаси авария вазиятининг келиб чиқиши ва авж олишига олиб келди, экстремал шароитда ходимлар нўноқлик, қатъиятсизлик билан иш кўрганликларига сабаб бўлди.

Брюханов саросимага тушиб ва қўрқоқлик қилиб, авария миқёсларини чеклаш чораларини кўрмади, ходимларни ва аҳолини радиактив нурланишдан ҳимоя қилиш планини ишга солмади, тақдим қилинган ахборотда радиация даражаси тўғрисидаги маълумотларни жўрттага пасайтириб кўрсатди, бу эса одамларни хавфли зонадан ўз вақтида эвакуация қилишга халақит берди.

Судда АЭСнинг собиқ бош инженери Н. Фомин ва унинг собиқ ўринбосари А. Дятлов хизмат вазифаларига қўпол равишда бефарқ қараганликлари фактлари очиб ташланди. Улар ишлатувчи кадрларни тайёрлаш учун жавобгар бўлганлари ҳолда, бу ишни тегишли тарзда ташкил қилмадилар, электростанция ходимларининг технология интизомига риоя этишларини таъминламадилар, бунинг устига, уларнинг ўзлари мансаб инструкцияларини мунтазам бузиб, назорат органларининг кўрсатмаларига эътибор бермай келдилар.

Тўртинчи энергоблокни пландаги ремонт қилиш олдида унда синовларни ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилган В. Брюханов, Н. Фомин, А. Дятлов, шунингдек реактор цехининг собиқ бошлиғи А. Коваленко буни белгиланган тартибда келишиб олмадилар, бўлажак экспериментнинг барча хусусиятларини анализ қилмадилар, хавфсизликни таъминлаш юзасидан зарур қўшимча чораларни кўрмадилар.

Блок сменасининг навбатчи ходимлари авария вазиятида ҳаракат қилишга тайёр эмас экан. Собиқ смена бошлиғи Б. Рогожкин реактор қурилмаси сменаларига раҳбарликдан ва унинг ишини назорат қилишдан ўзини четга олиб қочди. У авария тўғрисидаги хабарни олиб, ходимларни огоҳлантириш системасини ишга солмади.

СССР атом энергетикасида ишларни бехатар олиб бориш устидан назорат қилиш Давлат комитетининг собиқ давлат инспектори Ю. Лаушкин хизмат бурчини адо этишга жиноий совуққонлик билан муносабатда бўлди. АЭС хавфсизлиги қоидаларининг талабларини амалга оширишда принципиаллик ва қатъият кўрсатмаган.

Суд коллегияси В. Брюханов, Н. Фомин, А. Дятловни жиноят кодексида шундай жиноятлар учун кўзда тутилган энг юқори жазо чораси — ўн йил муддатга озодликдан маҳрум этишга, Б. Рогожкинни — беш йил, А. Коваленкони — уч йил, Ю. Лаушкинни икки йил муддатга озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилди. Жиноий ишлар мазкур типдаги реактор қурилмаларининг конструкцияларини такомиллаштириш юзасидан ўз вақтида чоралар кўрилмаганлиги фактига доир материаллар қўшимча тергов ўтказиш учун алоҳида иш сифатида ажратиб олинди. СССР Атом энергетикаси министрлиги ва СССР Атом энергетикасида ишларни бехатар олиб бориш устидан назорат қилиш давлат комитети шанига хусусий ажримлар чиқарилди.

Чернобиль АЭСидаги авария оқибатларини тугатишнинг бутун бориши каби тугаган суд мажлиси шуни яна бир бор кўрсатдики, кадрларнинг интизоми, уюшқоқлиги, билимдонлиги ва масъулияти юксак даражада бўлган тақдирдагина замонавий мураккаб техникани ишончли ва бехатар ишлатишни таъминлаш мумкин.

(ТАСС).

ОБ*ҲАВО

АВГУСТ ОЙИДА

Ўзбекистон ССР Гидрометеорология марказининг хабарига кўра, ёзнинг сўнгги ойида ҳарорат июлдагига нисбатан 2—2,5 даража паст бўлади. Август ойида ҳарорат 24—29 даража иссиқ атрофида, яъни нормага яқин бўлади, айрим жойларда эса 1 даража паст бўлади. Ой мобайнида Ўзбекистоннинг кўпчилик қисмида кечаси 15—20, кундузи 31—36 даража иссиқ бўлади. Қорақалпоғистон АССРда, чўл районларида ва республиканинг жанубида ҳарорат бир оз юқори — кечаси 18—23, кундузи 34—39 даража, айрим кунлари 40—41 даража иссиқ бўлади.

Биринчи ўн кунликда об-ҳаво беқарор бўлиб туради. Айрим жойларда, асосан тоғли районларда жала қуяди, момақалдироқ бўлади, шамолнинг тезлиги секундига баъзан 15—20 метрга етади. Сел хавфи бор.

Биринчи беш кунликда, ой ўртасида ва охирида ҳарорат кечаси 14—16, кундузи 28—29 даражагача пасайиши мумкин. Ёғингарчиликнинг ойлик миқдори нормадан бироз юқори, баъзи жойларда норма атрофида бўлади.

(ЎзТАГ).

• Спорт

ШАХМАТ:

МУНОСИБ ДАЪВОГАР

Манилада ўсмирлар ўртасида ўтказилаётган жаҳон чемпионати давом этмоқда. Мусобақада тошкентлик Григорий Серпер муваффақиятли дона сурмоқда. У навбатдаги учрашувни ҳиндистонлик спорт мастери В. Ананд билан ўтказиб, ўзаро битимга келишди. Ўнинчи тур ўйинларидан кейин ҳинд шахматчиси 8 очко билан олдинда бормоқда. Чехословакиялик П. Блатни пешқадамдан ярим очко ортда қолиб, иккинчи ўринни эгаллаб турибди. Тошкентлик шахматчи эса 7 очко тўплаган ҳолда фахрли ўринлардан бирига даъвогарлик қилмоқда.

ЧИМ ХОККЕЙ:

ЖАВОБСИЗ ТЎПЛАР

Аёллар олий лига командалари ўртасида мамлакат чемпионатининг навбатдаги тур учрашувлари ўтказилди. Тошкент областининг «Политотдел» колхози хоккейчилари Бокунинг «Связист» командасини қабул қилиб, дарвозага жавобсиз иккита тўп киритиш билан муҳим ғалабага эришдилар. Ҳозир «Колос» хоккейчилари 32 очко билан пешқадамлик қилмоқдалар. 27 очко жамғарган «Таурас» командаси иккинчи бўлиб турибди. «Андижанка» қизлари бир ўйинни кам ўтказишган. Улар 22 очко билан учинчи ўринда боришмоқда.

БОКС:

СОВРИНЛИ ЎРИНЛАР

Грузия шаҳарларида спорт мактаблари ўқувчилари ўртасида Бутуниттифоқ спорт ўйинлари ўтказилмоқда. Республикамиз ёш боксчилари учрашувларни муваффақиятли ўтказиб, учта олтин, битта кумуш, иккита бронза медалини қўлга киритишди. Жумладан Б. Белосаров, А. Раҳимов ва И. Журавлёвлар ғолиблик супасининг юқори поғонасига кўтарилдилар. И. Медведев эса финалда имкониятни бой бериб, иккинчи ўринни эгаллади. У. Каримов билан Н. Отаевлар учинчи ўринни олишди.

ФУТБОЛ:

МАВҚЕНИ МУСТАҲКАМЛАБ

Иккинчи лиганинг еттинчи зонасида 21-тур ўйинлари ўтказилди. 32 очко билан пешқадамлик қилаётган фарғоналик футболчилар бу сафар дам олишди. Боиси «Нефтяник» командасининг СССР кубоги учун курашда иштирок этиши муносабати билан бу коллективнинг «Целинник» футболчилари билан учрашуви 22 октябрга кечиктирилди. «Косонсойчи» футболчилари эса «Олой» командасидан устун (2:0) келиб, 28 очко билан иккинчи ўриндаги мавқеларини мустаҳкамлашди. «Хонқа» командаси 24 очко билан учинчи ўринга кўтарилди.

• Тингланг, томоша қилинг

2 август, якшанба

Телевидение

МТ-I. 8.00 — «90 минут» 9.35 — Ритмик гимнастика. 10.15 — Спортлото. 10.30 — Будильник. 11.00 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 12.00— Тонгги почта. 12.30 — Киноафиша. 13.15 — «Ералаш». 13.30 — Музикали киоск. 14.00 — Қишлоқ янгиликлари. 15.00 — Здоровье. 15.45 — Концерт. 16.05 — Ҳужжатли фильм. 16.25 — Ўрток қўшиқ. 17.15 — Истеъдод. 17.45 — Ҳам ҳазил, ҳам чин 18.30 — Халқаро панорама. 19.15 — Мультфильм. 19.45 — «Робин Гуд». Бадиий фильм. 5-фильм — «Ўрмон ҳокими», 6-фильм — «Ашаддий душман». 21.30 — Время. 22.05 — Футбол. СССР кубоги. «Шахтёр» — «Спартак». 23.45 — Москва— Гавана телекўприги.

МТ-II. 9.00 — Зарядкага сафланинг. 9.20 — «Биринчи муҳаббат». Бадиий фильм. 10.35 — Ҳужжатли фильм. 11.05 — Одесса телевидение студиясининг программаси. 12.00—Рус тили. 12.30 — «Тундра одамлари». Фильм-спектакль 15.05 — Дунё ва ёшлар 15.40 — «Министр бўлмоқчиман». Бадиий фильм. 17.10 — Фильм-концерт. 17.40 — Мультфильм. 17.50 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 18.50 — Спидвей. Европа чемпионати. 19.10 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 19.15 — Жаҳон музика маданияти хазинасидан. 20.15 — Агар соғлом бўлай десанг. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Ҳужжатли фильм. 20.55 — Камалак. 21.30 — Время. 22.00 — «Эҳ, водевиль, водевиль...» Бадиий фильм. 23.05 — Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Телефильм. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Кинопрограмма. 8.50 — Биргаликда куйлаймиз. 9.15 — Бадиий фильм. 10.30 — Истеъдод. 10.55 — Болалар учун театр. 12.00 — Шахмат мактаби. 12.35 — Кинофедакция почтасидан. 13.20 — Интенсивлаш — беш йиллик шиори. 14.20 — Халқ достончиларининг телеконкурси. 15.20 — Реклама. 18.05 — Мультфильм. 18.25 — Болалар учун фильм. 19.00 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ҳужжатли фильм. 19.55 — Сиҳат-саломатлик. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Рақсларим — орзуларим. 21.30 Время. 22.00 — «Рақснинг сеҳрли олами». З. Давлатмуродова 23.00 — Ҳужжатли фильм.

ЎзТВ-II. Фрунзе. 15.50 — Мультфильм 16.10 — Бугун — Темирйўлчилар куни. 16.30 — «Асфальтдаги дарахтлар». Бадиий фильм. 17.50 — Ветеранлар сафда. 18.20 — Советский спорт. 18.30 — Халқаро панорама. 19.15 — «Сайра, қомус». 19.50 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига 20.30 — Ипподром таклиф этади 21.30 — Время. 22.00 — «Эркин бўлиб кел». Бадиий фильм.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА: 8.30 — Янги музикали ёзувлар. 9.15 — «Табассум». 10.15 — С добрым утром! 11.30 — Созандалар ҳақида ҳикоялар. 12.10 — Ишчинома. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — «Табрикларимизни қабул этинг». 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.00 — Болалар учун концерт. 15.40 — Театр микрофон олдида. 17.40 — Шаҳарлар ҳақида қўшиқлар. 18.15 — Ҳозирги босқичда ғоявий кураш. 18.30 — Темир йўлчиларга бағишланган музикали программа. 19.20 — «Ешлик». 20.45 — Ёшлик куй лайди». 21.05 — «Табассум». 22.30 — Область театрлари артистларининг концерти.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.